Влада – Радам!

ГОЛОС УКРАЇНИ

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 202 (1202) ♦ Середа, 25 жовтня 1995 року ♦ Ціна договірна

Ось і на хліб ПОДАЛИ...

Або шість кілограмів масла, або чотири — «варьонки», або п'ять відер картоплі матиме змогу купити пенсіонер, який не працює, за 2 мільйони 600 тисяч карбованців (близько 15 $ США). Таку суму у вигляді одноразової грошової допомоги буде виплачено непрацюючим самотнім громадянам України згідно з Указом Президента України Леоніда Кучми, підписаним 20 жовтня.

Передбачається, що фінансування додаткових витрат, пов'язаних з виплатою одноразової допомоги, здійснюватиметься за рахунок коштів Пенсійного і позабюджетних фондів.

«Держава будується для всіх», —

підкреслив учора Голова Верховної Ради України Олександр Мороз, виступаючи перед головами районних, районних в містах Києві та Севастополі державних адміністрацій. Він наголосив на необхідності прийняття такої Конституції України, яка б відповідала загальноприйнятим нормам формування правової демократичної держави.

У своєму виступі Голова Верховної Ради зосередив увагу також на проблемах законотворчої роботи і відносин різних гілок влади.

Розмова Олександра Мороза з головами райдержадміністрацій відбулася в Інституті підвищення кваліфікації кадрів Української академії державного управління при Президенті України, де навчаються керівники районів.

Перед слухачами-практиками виступить ряд керівників міністерств і відомств, учені. Планується обмін думками про практику роботи районних державних адміністрацій.

ЯК ЗАПОБІГТИ ПІКЕТАМ

Треба організувати підтримку виробництва, сприяти подоланню платіжної кризи, створювати стимули, які дадуть змогу забезпечити добробут сімей. Для цього треба сприяти консолідації всіх сил у суспільстві.

Зважаючи на основні події — мається на увазі пікетування Кабінету міністрів робітниками ВПК, шахтарями, на засіданні Ради регіонів при Президенті України наголошувалося, що треба відповідним чином розв'язувати проблеми, які накопичуються, аби запобігти аналогічним виступам трудящих, які намічені на 25 жовтня і 7 листопада.

Бразилія — це зовсім близько. Варто лише перетнути океан...

І це вже зробив Президент України Леонід Кучма, у програмі візиту якого до країн Латинської Америки Федеративна Республіка Бразилія запланована першою.

Сьогодні Леонід Кучма прибув до столиці — міста Бразиліа. Перший день візиту Президента напружений. Планується його зустріч з Президентом країни Фернандо Енріке Кардозу, участь у переговорах розширеним складом, а після їх закінчення — підписання україно-бразильських документів.

Має відбутися також зустріч Леоніда Кучми з головою Національного конгресу, головою Сенату Жозе Сарнеєм, головами: палати депутатів — Л. А. Магаляїшем та Верховного суду — Ж. С. Пертенсе. Після цього відбудеться прес-конференція, а ввечері — державний прийом на честь Президента України у палаці Ітамараті.

Завтра програмою передбачено перебування Леоніда Кучми в Сан-Паулу та Куритибі. Цього ж дня заплановано відліт до Буенос-Айреса — столиці Аргентинської Республіки.

Мета виправдовує засоби,

На сьогодні запланована акція протесту "День єдиних дій трудящих України"

Фото з журналу «Шпігель».

НА СХОДІ є байка. Бідний чоловік був настільки бідний, що навіть власної хатини не мав. Викопав собі ямку та й жив у ній, ховаючись від дошкульного вітру. Журився чоловік, що бідний, і проклинав усіх, хто мешкав у нормальних будинках: кляті, на них дощ не капає, їх мороз не щипає. Одного разу проходив повз ямку якийсь дотепник, зазирнув на плач і порадив: «Чого ти лаєшся, бідолахо, викопай собі глибшу яму — заживеш, як бай». Послухав наївний дотепника, зарадів мудрій думці і почав копати. Копав, копав — аж таку яму викопав, що й не вибрався з неї.

Мораль байки така: у скрутному становищі шукай виходу, а не рий собі глибшу яму. Живи розумом і не слухай порад дотепників. Хай жартують самі з собою.

В Україні — бувальщина. Трудовому люду сьогодні тяжко, правди нікуди діти: підприємства стоять, ціни скачуть, заробітки, як сльози. Одне слово, живемо у ямці. Журимось, проклинаємо, а нам знову шепочуть дотепники: «Хочеш мати роботу і відчувати себе людиною — виходь на мітинг!», «Всі на пікетування!», «Геть приватизацію і розподіляй землі!», «Націоналізувати комерційні банки!»... Вам не здається, що це вже чули? Правильно, у 17-му. Ой, як дружно взялися тоді за лопати: шух — і яма. Завглибшки — на 70 з лишком років.

Хай жартують собі дотепники. А ми східну мудрість згадаймо: у скрутному становищі шукай виходу, а не рий собі глибшу яму. Живи розумом і не слухай порад дотепників. Дожартуємося!

Шахтарі не вірять обіцянкам

Минулого тижня в Києві відбувся Перший з'їзд шахтарів України. Проаналізовано ситуацію в галузі, прийнято постанову і резолюцію. У резолюції, зокрема, говориться:

Представники трудових колективів вугільної промисловості України, заслухавши й обговоривши доповідь міністра вугільної промисловості В. Полтавця, доповіді голів гірницьких профспілок В. Держака, М. Волинка, Л. Колесника, М. Волинця дійшли висновку, що зусилля керівників Мінвуглепрому щодо стабілізації роботи галузі не дали позитивних результатів.

(Закінчення на 2-й стор.).

ЗАЯВА ВОСТ: НЕ ЙДІТЬ НА ПОЛІТИЧНУ МАСОВКУ

У заяві Всеукраїнського об'єднання солідарності трудівників, зокрема, говориться: останнім часом все частіше стали відчутними спроби деяких організацій, котрі не мають нічого спільного з профспілковим, робітничим рухом, розіграти «робітничу карту». Декларуючи себе єдиними захисниками інтересів людей праці, вони закликають працівників до страйків та інших акцій активної дії в той час, коли промисловість вже давно «страйкує», бо більшість заводів і фабрик не працює, а працівники перебувають у неоплачуваних відпустках.

Такою і є політична акція, так званий день єдиних дій 25 жовтня 1995 року, яка розрахована на те, щоб посіяти ще більшу розгубленість серед людей та їх остаточну зневіру у будь-які позитивні зміни.

Всеукраїнське об'єднання солідарності трудівників категорично відкидає спроби вищезгаданих організацій використати працівників підприємств, установ у своїх політичних цілях і звертається до всіх трудівників не брати участі 25 жовтня 1995 року у політичній «масовці», яка не має нічого спільного з відстоюванням соціально-економічних інтересів людей праці.

Офіційно

Зустрічі Голови Верховної Ради

Голова Верховної Ради Олександр Мороз зустрівся з представниками громадських організацій, що об'єднують потерпілих від аварії на Чорнобильській АЕС. Під час розмови, у якій також взяли участь члени Комісії Верховної Ради з питань Чорнобильської катастрофи та Мінчорнобиля України, було розглянуто ряд гострих проблем, насамперед — щодо соціально-фінансового становища ліквідаторів аварії і тих, хто постраждав від неї.

Олександр Мороз, зокрема, наголосив, що Верховна Рада не має намірів погіршувати закони, що стосуються чорнобильців. Водночас він підкреслив, що повинні бути позбавлені пільг ті, хто отримує їх незаконно. Ця теза знайшла підтримку присутніх.

Було вирішено, що Комісія з питань Чорнобильської катастрофи разом з Мінчорнобилем та за участю «Союзу Чорнобиль України» підготує проект постанови Верховної Ради щодо першочергових заходів, спрямованих на поліпшення соціального захисту ліквідаторів та потерпілих від аварії на ЧАЕС.

***

Відбулася зустріч Голови Верховної Ради з керівниками Асоціації інвалідів праці шахтарів України та такої ж Асоціації Донецького регіону. В ній також взяли участь голова Комісії Верховної Ради України з питань соціальної політики та праці Юрій Буздуган, керівники ряду міністерств та відомств. Йшлося про ситуацію, що склалася з пенсійним та соціальним забезпеченням інвалідів праці, зокрема — шахтарів, неврегульованість ряду питань, пов'язаних з встановленням рівня працездатності інвалідів, регресних та інших передбачених законодавством грошових виплат.

З метою законодавчого врегулювання порушених під час зустрічі питань Голова Верховної Ради доручив Комісії з питань соціальної політики та праці разом з фахівцями Кабінету Міністрів України, відповідних міністерств і відомств та представниками Асоціації інвалідів праці підготувати проект постанови Верховної Ради з цієї проблеми.

***

Олександр Мороз взяв участь в урочистостях, присвячених 75-річчю Таращанського агротехнічного коледжу, де він свого часу працював викладачем. Відбулася зацікавлена розмова про різні аспекти земельного законодавства, про вдосконалення системи освіти взагалі і профессійно-технічної та середньої спеціальної зокрема, статус, місце і роль відповідних навчальних закладів, перспективи підготовки кадрів для сучасного сільського господарства. Йшлося про необхідність нових профільних підручників для системи профтехосвіти і середніх спеціальних навчальних закладів, поєднання фахового навчання з всебічним розвитком особи. Зокрема, було обговорено проблеми виховання молоді, прищеплення їй об'єктивного і шанобливого ставлення до історії, поваги до старшого покоління.

Прес-служба Верховної Ради України.

Постанова Верховної Ради України

Про Постанову Президії Верховної Ради України від 15 березня 1994 року «Про уточнення порядку нарахування податку на добавлену вартість»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Визнати такою, що втратила чинність, Постанову Президії Верховної Ради України від 15 березня 1994 року «Про уточнення порядку нарахування податку на добавлену вартість» (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 28, ст.246) у зв'язку з її невідповідністю Закону України «Про державну владу і місцеве самоврядування в Україні».
2. Рекомендувати Президенту України та Кабінету Міністрів України за участю постійної Комісії Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності в двотижневий термін вирішити питання щодо приведення указів Президента України та рішень Кабінету Міністрів України, прийнятих у зв'язку із зазначеною Постановою, у відповідність з чинним законодавством України.

Голова Верховної Ради України О. МОРОЗ.

м.Київ, 3 жовтня 1995 року.

Постанова Верховної Ради України

Про повторні зауваження Президента України до Закону України «Про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів України з метою збільшення доходів бюджету і посилення соціального захисту населення»

Розглянувши повторні зауваження Президента України до Закону України від 14 липня 1995 року «Про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів України з метою збільшення доходів бюджету і посилення соціального захисту населення», Верховна Рада України **постановляє:**

Враховуючи, що запропонована Президентом України в Законі України від 14 липня 1995 року «Про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів України з метою збільшення доходів бюджету і посилення соціального захисту населення» нова редакція статті 40, якою пропонувалося доповнити Закон України «Про Державний бюджет України на 1995 рік», про надання Кабінету Міністрів України права встановлювати критерії пільг щодо оподаткування, суперечить статті 18 Закону України «Про державну владу і місцеве самоврядування в Україні», погодитися з пропозицією постійної Комісії Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності про зміну структури Закону України від 14 липня 1995 року «Про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів України з метою збільшення доходів бюджету і посилення соціального захисту населення», передбачивши його статті в окремих законах України.

Голова Верховної Ради України О. МОРОЗ.

м.Київ, 3 жовтня 1995 року.

Шахтарі не вірять обіцянкам

(Початок на 1-й стор.).

Послідовна робота шахтарських профспілок зі створення соціального миру й національної єдності наштовхується на глуху стіну неприйняття президентськими й урядовими чиновниками.

Розпочинаючи з квітня 1995 року, трудящі галузі, об'єднані профспілками, порушують одні й ті самі питання: наведення порядку у системі товарно-грошових відносин, дотримування законів про працю, охорона праці, своєчасна виплата зарплати, безпечні умови праці й надання засобів захисту здоров'я, збереження робочих місць від впливу іноземного капіталу, підвищення пенсій, необхідних для прожитку й лікування знošених тяжкою та шкідливою працею шахтарських пенсіонерів та інвалідів.

З квітня 1995 року комісією трудящих галузі у Кабінеті міністрів було проведено 6 переговорів. Є протоколи переговорів, підписані Вами, пане Президент, і Вами, пане Прем'єр-міністр, підлеглими Вам міністрами. Верховна Рада прийняла відповідні закони щодо наведення порядку з неплатежами, щодо виділення коштів з бюджету.

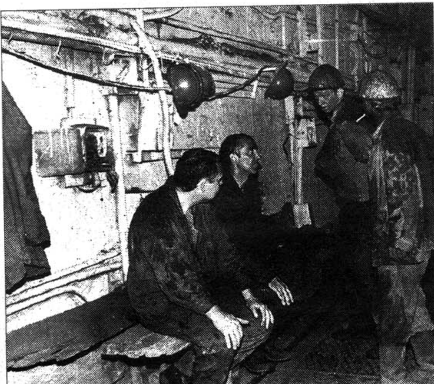
Профспілками було запропоновано проекти відповідних постанов з підвищення престижності шахтарської праці й соціального захисту трудящих.

Ми, учасники Першого шахтарського з'їзду України, доповідаємо Вам, пане Президент, що прийняті Вами укази, розпорядження, постанови, протоколи не виконуються. Підлеглі Вам чиновники зірвали переговори і конструктивну роботу, яку провадили профспілки.

Ми ситі запевненнями та обіцянками!

Ми сьогодні бачимо слабке керівництво, яке не має сили, знання і волі, аби керувати країною, але має силу, знання і волю, щоб бути інституцією забезпечення чиновників в їхньому особистому й клановому збагаченні за рахунок злодійського перерозподілу національного надбання України, з сімейними та особистими заощадженнями громадян включно.

Розроблені Вами програми не можуть бути виконані через те, що не можна об'єднати трудящих навколо економічного свавілля, яке коїться у країні: відвертого мафіозного управління в містах, різкого розшарування на казково багатих і переважну більшість злиденних людей.

Ви схвалили податкові лещата, і армія податкових наглядачів робить неможливим приватний бізнес. Проголошена Вами приватизація — не для трудового народу, а для жменьки мафіозних верховод.

Перший з'їзд шахтарів України, який виражає волю трудящих галузі, від їхнього імені заявляє, що вони не можуть дозволити й далі штовхати вугільну промисловість у безодню. У разі неприйняття в місячний термін дійових заходів Президентом України Л. Кучмою щодо виконання в повному обсязі протоколу від 29 травня 1995 року, постанови Першого з'їзду шахтарів України профспілки галузі почнуть збирання підписів за його відставку.

Ще один союз, ще одне об'єднання

Далеко неоднозначну реакцію викликали у журналістів думки, що їх висловило на прес-конференції керівництво Всеукраїнського союзу робітників. Його лідер Олександр Бондарчук вважає, що господарем в Україні може бути лише робітник. Однак один з народних депутатів член депутатського об'єднання у парламенті «Робітнича Україна» Василь Терещук підкреслив, що союз є громадською організацією, яка не підтримує жодної партії і відстоюватиме передусім права робітників на нормальне життя.

Щодо депутатського об'єднання «Робітнича Україна», яке створено у Верховній Раді, то один з його членів народний депутат України Леонід Камінський в короткому інтерв'ю, зокрема, сказав:

— Ми не претендуємо на місце у Президії Верховної Ради чи обов'язкове надання трибуни, як це роблять для депутатських фракцій і груп. Передусім відстежуватимемо проблеми, що стосуються робітників, активніше співпрацюватимемо у парламенті під час внесень пропозицій, змін і доповнень до законодавчих актів, стосовних безпосередньо робітників. Адже є такі нюанси, які найкраще видно із робітничого середовища. В об'єднанні на сьогодні 8 робітників-депутатів. Жодних політичних цілей перед собою ми не ставимо. Про це свідчить і те, що до об'єднання увійшли і безпартійні, і депутати правого спрямування. По суті, в нас єдине завдання — бути сполучною ланкою між робітниками і законодавчим органом держави.

Василь ТУГЛУК.

Віктор Пинзеник повернувся з Єгипту

Чотириденний робочий візит до Єгипту української урядової делегації експертів на чолі з віце-прем'єр-міністром України Віктором Пинзеником завершився 23 жовтня, повідомляє Укрінформ.

Делегація перебувала в АРЄ на запрошення співголови Міжурядової українсько-єгипетської комісії з економічного і науково-технічного співробітництва державного міністра АРЄ у справах міжнародного співробітництва Юсофа Бутроса Галі.

Головною метою візиту було проведення українсько-єгипетських консультацій з питань економічного реформування, а також пошук конкретних шляхів подальшого торговельно-економічного і науково-технічного співробітництва двох країн.

У Каїрі глава делегації України був прийнятий прем'єр-міністром Єгипту Атефом Сідкі. Під час дружньої бесіди було розглянуто стан і перспективи розбудови двосторонніх торговельно-економічних відносин, обговорено хід здійснення економічних реформ в обох країнах. Єгипетський керівник підкреслив, що АРЄ високо оцінює конструктивну зовнішню політику України, а також курс керівництва нашої держави на поглиблення економічних реформ.

Наших предків хрестили в одній Почайні

А сьогодні ми розділені-розірвані різними течіями православ'я, що є антидержавним чинником. І його треба усунути. Про це і йшла мова на прес-конференції, яку влаштували лідери депутатського об'єднання «За єдину помісну церкву» — Лілія Григорович, Ігор Юхновський, Катерина Ващук, Валентин Яблонський і Микола Байрак.

Депутати стоять на тому, що кожна програма так і залишиться декларацією добрих намірів, якщо не відбудеться об'єднання народу. Жодна партія не консолідує роз'єднаний протягом століть народ — це під силу лише православній вірі, яка, зрештою, нас і порятує. Бо за своєю природою український народ глибоко віруючий.

Головна мета, яку поставило перед собою нове депутатське об'єднання, — скликати Всеукраїнський об'єднавчий Собор православних і греко-католицьких церков, які, зрештою, об'єднаються в єдину Українську помісну церкву. Адже, як слушно зауважив хтось із депутатів, не буде єдиної української церкви — не буде й України. Ні, ніхто не сподівається, що це станеться вже через місяць-другий. Це процес складний і тривалий.

Відрадно, що до об'єднання «За єдину помісну церкву» увійшли депутати з усіх регіонів України, з різних фракцій і груп, окрім соціалістів і комуністів. Але, як сказала Лілія Григорович, двері об'єднання відчинені для кожного, і вона вірить, що невдовзі там будуть і ліві.

Депутати відмовились висловити своє ставлення до патріаршого місцеблюстителя, тепер уже глави Української православної церкви КП святійшого Філарета, сказавши, що це буде некоректно з їхнього боку.

Роман ВАТРИЧ.

Служба 02

Є така професія — охоронець

КАМУФЛЯЖ увійшов у наше життя, як у власну оселю, — швидко і не питаючись дозволу. Нікого вже не дивують стрункі, екіпіровані за останнім словом техніки, воєнізовані вартові супермаркетів чи «крутих» офісів або накачані «тіні» за спинами високих, і не дуже, персон. Відомо, що професія, котра зажила суперечливої слави й овіяна романтичним шармом привабливих кіногероїв, має давнє коріння. Та мало хто знає, що в нашій державі фах охоронця набув юридичного статусу лише кілька днів тому.

Два роки тому на базі підрозділів позавідомчої охорони при органах внутрішніх справ було створено Державну службу охорони (ДСО). Ставши однією з найчисленніших структур у системі МВС, державні охоронці за короткий строк опанували принцип самофінансування й відмовилися від послуг примхливого бюджету. Втім, єдина поки що в Україні структура, яка здійснює озброєну охорону об'єктів, майна та окремих осіб, вправно сплачує всі податки і, знешкоджуючи грабіжників, устигає зробити свій внесок і до боротьби з так званими «вуличними злочинами».

До розгалуженої єдиної централізованої мережі ДСО входить 651 підрозділ, які працюють по всій країні. Спеціально підготовлені групи затримання, серед яких і елітарні підрозділи «Титан», що виконують спецзамовлення, базуються в районах трихвилинного досягання можливого об'єкта пограбування. Професіоналізм та курс на повне переоснащення служби найкращими світовими зразками охоронної техніки дає можливість начальникові управління ДСО при МВС України Володимиру Шаповалу впевнено заявляти про 99-відсотковий коефіцієнт надійності державної охорони. До того ж, 50 потужних новеньких «Фольксвагенів», до яких найближчим часом приєднаються ще 74 та новий спецзасіб «Тонфа» (вдосконалений гумовий кийок), без сумніву, зможуть вразити найзатятіших злодіїв.

Утім, щоб не випробувати долю, 153260 громадян вже довірили захист своїх квартир ДСО. Хоча і коштує таке задоволення від одного до чотирьох мільйонів карбованців (початковий внесок) із подальшою щомісячною платою у 370 тисяч карбованців, гра того варта. Охорона банків, підприємств та інших об'єктів коштує значно дорожче.

Блискавичні темпи технічного переоснащення ДСО зумовлені, окрім усього іншого, і наявністю конкуренції — передусім з боку приватних охоронних агентств, працівникам яких, до речі, не дозволяється, як і решті цивільних громадян, носити зброю і будь-які спецзасоби, окрім газових балончиків. Таких агентств в Україні — більш як 800. Частина з них не має ліцензії на охоронну діяльність, а отже, їхні наймачі — відповідних гарантій.

Однак наплевігтиність приватних агентств, зумовлена відсутністю закону про недержавну охорону та розшукову діяльність, не впливає на плідне співробітництво з ДСО. Із законослухняними агентствами Державна служба охорони укладає довгострокові угоди про співпрацю, навчає методів роботи в екстремальних ситуаціях, бо краще за інших усвідомлює всю небезпеку своєї професії. Лише цього року 4 державні охоронці загинули і 26 — поранено — така ціна нашого спокою.

Алла РОМАНЧУК.

Армійський телетайп

Крим потрібно розвантажити від військових частин

Під час робочої поїздки до Автономної Республіки Крим міністр оборони України Валерій Шмаров побував на тактичних навчаннях в одній із частин 32-го армійського корпусу. Під час зустрічі з представниками преси міністр заявив, що півострів — територія, перенасичена військовими частинами, і треба зробити все для зниження цього навантаження. Валерій Шмаров зазначив, що є багато об'єктів Міністерства оборони на території Криму, які вже втратили своє значення і не можуть використовуватися в повному обсязі.

Військові комісаріати отримують «подвійне громадянство»

За рішенням міністра оборони України, військкоматами відтепер «командуватимуть» на паритетних засадах як військові структури, так і адміністрації областей. Спільні дії цивільних і військових властей сприятимуть поліпшенню економічного становища військовиків, дадуть змогу комплектувати Збройні Сили країни найбільш підготовленою молоддю.

Війна — холоднечі

Військово-Повітряні Сили України сьогодні забезпечено запасами палива лише на 46%. У зв'язку з цим міністр оборони розпорядився привести в бойову готовність дизельні станції, що є в арсеналі військових частин. Зимової пори вони стануть джерелом резервного енергозабезпечення. Частину дизельних агрегатів, не затребуваних у військах, плановано передати місцевим властям.

Я в Україну, додому хочу...

Згідно з рішенням ООН, 23—30 жовтня відбудеться ротація особового складу 240-го окремого спеціального батальйону Збройних Сил України, який понад три роки дислокується в Боснії. 550 солдатів, прапорщиків та офіцерів, які пройшли підготовку в Дніпропетровську, прибудуть до Сараєва чотирма рейсами літаків ВПС, щоб замінити своїх попередників, які протягом півроку гідно виконували миротворчу місію під егідою ООН.

За матеріалами Укрінформу.

Кримінал

Викрито великомасштабну аферу

У Криму викрито великомасштабну аферу корпорації «Азимут». Матеріали розслідування передано до прокуратури Автономної Республіки. Виявлено, що за участі начальника Сімферопольської міської податкової інспекції Олександра Густова керівники корпорації використовували підробну печатку податкового відомства, за допомогою якої виготовлювали фальшиві довідки про звільнення від сплати акцизів під час купівлі спирту та вино-горілчаних виробів. Уже доведено, що таким чином сума несплачених акцизів становить 53,7 млрд. крб.

Про це повідомив журналістам голова постійної комісії ВР Криму з економічної і бюджетно-фінансової політики Василь Шпилькін. Він також сказав, що під час подальшого розслідування сума несплачених акцизів може наблизитися до 200 млрд. крб.

Комісія ВР Криму з економічної і бюджетно-фінансової політики порушує питання про звільнення з посади начальника Кримської республіканської податкової інспекції Володимира Капітонова.

Олександр ПІЛАТ.

Крим.

Обібрали музей

Воістину загадкові злодійські стежки. Мало кого цікавив музей історії Новокаховського акціонерного товариства «Південелектромаш». Та після відвідання його групою «туристів» до експозиції нині прикуто увагу правоохоронців. Відвідувачі, яких встановити поки що не вдалося, добряче обібрали виставочний зал: винесли зразки електродвигунів, забрали медалі, отримані машинобудівниками на міжнародних виставках, прихопили також 10 кумачевих прапорів, якими колектив був нагороджений за перемогу в соціалістичному змаганні.

Проблема

«Вишку» доведеться відмінити

В УКРАЇНІ за три роки з 1992 по 1994 було страчено 241 чоловіка. За кількістю страт країна посідає 5—6 місце в світі, пропустивши поперед Китай, Ірак, Іран, Нігерію. Проблему застосування смертної кари обговорюють у пресі винятково в рамках боротьби із злочинністю як необхідний захід. З приводу скасування смертної кари офіційні органи стверджують, що громадська думка рішуче проти скасування, та й криміногенна обстановка поки що не дозволяє цього зробити.

Дані про кількість смертних вироків, місця й способи приведення їх до виконання вважаються державною таємницею і не розголошуються. Незважаючи на скорочення статей у Кримінальному кодексі, за якими можна застосувати смертну кару, кількість розстріляних не зменшується, а 1995 року можна очікувати різкого збільшення кількості страчених. Водночас реальна картина застосування в Україні смертної кари викликає неабияку тривогу.

Власті країни, передусім представники правоохоронних органів, підтримують у громадській свідомості кілька міфів щодо застосування смертної кари.

Мовляв, зросла злочинність і тому треба смертну кару застосовувати. Припускають, що це слід зробити для стримання зростання небезпечних злочинів. Справді, останніми роками зросла кількість убивств, особливо різко — на замовлення. Вбивають бізнесменів, банкірів, чинять «розборки» між собою мафіозні угруповання, коли гинуть не тільки бандити, а іноді й випадкові громадяни. Та серед десятків щорічно страчених практично немає осіб, які вчинили вбивства на замовлення, або керівників великих банд. На 90—95 відсотків страчують за побутові злочини: сусіди напилися, побилися і один убив іншого, не завжди навіть умисно. Спалахнула суперечка між чоловіком і жінкою, і в стані афекту вчинено вбивство. Саме за такі злочини страчують більшість громадян. Ось чому ніде в офіційній статистиці немає інформації, за які саме злочини засуджують до смертної кари.

Я вважаю, що найближчим часом уряд і законодавці мають звернути увагу на необхідність розгляду проблеми скасування смертної кари як кроку, важливого не тільки для вступу до Європейського співтовариства, а й для цивілізованого розвитку країни, зниження в суспільстві потенціалу ненависті та бездушності, нагромадженого в комуністичну еру.

Олександр БУКАЛОВ, заступник голови Національного комітету української асоціації «Міжнародна Амністія».

Вісті МВС

Міліцейсько-поліцейська «Гармонія»

22 працівники одеської міліції на чолі з її начальником полковником Анатолієм Берладіним відбули до США, де працюватимуть спільно з американськими поліцейськими. Так іде взаємообмін досвідом між українськими й американськими працівниками правоохоронних органів у рамках програми «Гармонія». У травні поліцейські зі США побували в Одесі, де разом з тутешніми колегами вели патрулювання по місту, чергували в управліннях та відділеннях внутрішніх справ. Тепер ця щоденна праця чекає на одеситів.

***

В Україні перебувала делегація Комітету з правових питань і прав людини Парламентської Асамблеї Ради Європи.

Мета візиту — остаточне узгодження Спільної програми між Радою Європи та комісією Європейських співтовариств у наданні допомоги Україні щодо реформування правової, судової систем та органів місцевого самоврядування нашої країни.

Зарубіжні гості зустрілися з керівниками МВС України, ознайомилися з діяльністю наших органів внутрішніх справ.

Центр громадських зв'язків МВС України.

Хроніка. Факти. Події

● *Гавана*

Транзитний візит на Кубу

Як повідомили Укрінформу в МЗС України, у Державній Раді Республіки Куба відбулася розмова Прем'єр-Міністра України Є.Марчука з першим заступником Голови Державної Ради і Ради Міністрів Куби Раулем Кастро, в ході якої було глибоко проаналізовано стан і перспективи розвитку двосторонніх зв'язків, обговорено питання порядку денного першого засідання Міжурядової українсько-кубинської комісії з торговельно-економічного та науково-технічного співробітництва, проведення якого заплановано на листопад цього року в Києві.

● *Бухарест*

Військові штаби України і Румунії розвивають контакти

Начальник Генерального штабу Збройних Сил України генерал-полковник Анатолій Лопата перебуває з офіційним візитом у Румунії. Тут, повідомила прес-служба Міністерства оборони України, він зустрінеться з міністром національної оборони Румунії Георге Тінка, начальником Генштабу румунської армії генералом армійського корпусу Думітру Чофліне, відвідає військові частини і навчальні заклади.

● *Вашингтон*

Комунізм на Кубі процвітає?

Куба не повернеться назад до капіталізму, оскільки кубинці не хочуть цього, заявив Фідель Кастро в понеділок в інтерв'ю американській телекомпанії Сі-бі-ес. Кубинський лідер, який перебуває в Нью-Йорку у зв'язку з участю в роботі 50-ї, ювілейної, сесії Генеральної Асамблеї ООН, твердить також, що комунізм на Кубі не зазнав поразки.

● *Стокгольм*

До нас їде Йорел Турдін

Перебуваючи у Стокгольмі, посол України в країнах північної Європи Костянтин Масик був прийнятий віце-спікером ріксдагу (парламенту) Йорел Турдін.

В інформації МЗС України, яка надійшла в Укрінформ, говориться, що під час теплої і відвертої бесіди були обговорені питання сучасного стану та перспектив розвитку двосторонніх відносин між Україною та Швецією, налагодження співпраці в окремих галузях, що становлять взаємний інтерес. Особливо наголошувалось на важливості поглиблення міжпарламентських зв'язків. Вагомий імпульс розвиткові таких контактів має надати візит парламентської делегації Швеції в Україну на чолі з віце-спікером ріксдагу Й.Турдін на запрошення Голови Верховної Ради України Олександра Мороза, який відбудеться 26—28 жовтня.

● *Гайд-Парк*

Єльцин з Клінтоном домовились

Президент Росії Борис Єльцин і Президент США Білл Клінтон досягли домовленості щодо Боснії і Герцеговини під час переговорів, які відбувалися в будинку-музеї колишнього президента США Франкліна Делано Рузвельта. «Ми домовилися про те, що російські збройні сили братимуть участь у цих операціях. А яким шляхом — то справа військовиків», — заявив Президент Росії, відповідаючи на запитання, чи досягнуто домовленості про те, що російські війська могли б брати участь у миротворчих операціях під егідою НАТО.

Президент Клінтон у свою чергу заявив, що він і Президент Єльцин досягли «цілковитої згоди» щодо шляхів досягнення миру в Боснії і Герцеговині. Він зазначив, що досягнуто певного прогресу відносно конкретних ролей, які виконуватимуть дві країни в цьому процесі. Міністр оборони США Вільям Перрі і міністр оборони Росії Павло Грачов одержали вказівку провести робочі консультації з найскладніших аспектів досягнутої домовленості. Ця робота розпочнеться вже на цьому тижні.

ТАЙВАНСЬКЕ ПИТАННЯ...

***Точка зору** кандидата історичних наук В. Бурмаки на перспективу появи Тайваню в ООН викликала величезний інтерес у читачів. На статтю «Чи почули тайванців в ООН» (див. «ГУ» за 11 жовтня) ми одержали чимало відгуків. Пропонуємо читачам матеріал, надісланий з посольства КНР в Україні.*

Тайвань споконвіку є невід'ємною частиною Китаю. Це — історичний факт, його ніхто не може заперечити. Суверенітет Китаю над Тайванем було підтверджено як Каїрською декларацією 1943 року, так і Потсдамською декларацією 1945 року. 160 країн світу встановили дипломатичні відносини з Китайською Народною Республікою з часу її утворення 1949 року. Тайвань є частиною Китаю, уряд Китайської Народної Республіки є єдиним законним урядом, який представляє весь Китай.

1 жовтня 1949 року китайський народ утворив Китайську Народну Республіку. Законне місце Китаю в ООН мало б бути зайняте Китайською Народною Республікою відтоді ж. Тільки через створені США та іншими західними країнами невиправдані перешкоди тайванським властям вдалося незаконно узурповувати це місце протягом 22 років. 1971 року на 26-й сесії Генеральної асамблеї ООН переважною більшістю голосів було прийнято резолюцію № 2758, у якій цілком чітко визнано, що «представники Уряду Китайської Народної Республіки є єдиними законними представниками Китаю в Організації Об'єднаних Націй» і що «Китайська Народна Республіка є одним з п'яти постійних членів Ради Безпеки». Згідно з цією резолюцією всі законні місця і права Китайської Народної Республіки в ООН та в її спеціалізованих установах було поновлено. Проект резолюції про так зване «подвійне представництво», висунутий кількома країнами на 26-й сесії ГА ООН, не було поставлено на голосування і він залишився недійсним. Відтоді питання про представництво Китаю в ООН набуло справедливого і остаточного розв'язання як в політичному, так і в юридичному та процедурному відношенні. Прийняття Генеральним комітетом 48-ю та 49-ю ГА ООН рішення не включати питання про так зване «представництво Тайваню» до порядку денного сесій показує тверду позицію переважної більшості держав—членів ООН щодо захисту авторитету Статуту ООН і резолюції № 2758 ГА ООН.

ООН — міжнародна міжурядова організація, що складається із суверенних держав. У статті 4 Статуту ООН цілком ясно передбачено, що тільки суверенні держави мають право бути членами Організації Об'єднаних Націй. Тайвань, будучи однією з провінцій Китаю, взагалі не має права на вступ до ООН, тож годі й говорити про застосування до нього принципу «універсальності». Що ж до окремих регіональних економічних організацій, таких, як Азіатський банк розвитку та Азіатсько-тихоокеанське економічне співробітництво (АТЕС), то участь Тайваню є спеціальним рішенням, прийнятим за дотримання принципу одного Китаю в припустимій та прийнятній для китайського уряду формі й відповідно до досягнутої між китайським урядом і зацікавленими сторонами домовленості і порозуміння, де ясно визначено як передумова, що Китайська Народна Республіка бере участь у цих організаціях як суверенна держава, Тайвань бере в них участь лише як регіональна економіка, до того ж під найменуванням «Тайбей Китаю». Слід також відзначити, що тайванське питання як внутрішня справа Китаю істотно відрізняється від німецького і корейського питань, що утворилися по другій світовій війні відповідно до міжнародних угод. Їх не можна ставити в один ряд.

Постановка питання про «представництво Тайваню в ООН» з будь-якого приводу, у будь-якій формі, по суті, є актом розколу Китаю і створення «двох Китаїв», «одного Китаю, одного Тайваню» чи «однієї держави, двох місць». Усе це є незаконними спробами, спрямованими на серйозне порушення суверенітету Китаю і грубим втручанням у його внутрішні справи. Вони великою мірою зачіпають національні почуття китайського народу і неодмінно зустрінуть рішучий протест з боку китайського уряду й усього народу.

Нинішній рік — 50-а річниця утворення ООН. Тайванські власті з цієї нагоди, нехтуючи загальними національними інтересами, безсоромно займаються створенням «двох Китаїв», «одного Китаю, одного Тайваню», намагаючись спростувати резолюцію ООН № 2758 і знову порушити питання про так зване «подвійне представництво», що вже було знято з порядку денного. Всі ці акти, по суті, є провокацією проти авторитету резолюції Генеральної асамблеї ООН і гідності держав—членів ООН, спробами перешкодити великій справі об'єднання Китаю і тим самим увічнити стан від'ємності обох берегів Тайванської протоки. Тайванські власті без будь-якого почуття сорому дедалі відвертіше проводять «дипломатію грошей», пропонуючи мільярд доларів замість членства ООН, що є зневажанням Статуту ООН та її держав-членів, викликаючи почуття відрази в усіх країн, що виступають за справедливість. Хибні акції тайванських властей напевне зустрінуть рішучий протест з боку держав—членів ООН, які відстоюють гідність Статуту і резолюції Генеральної асамблеї ООН, а також з боку мільярд двістімільйонного китайського народу, включаючи тайванських співвітчизників.

Закордон нам допоможе? Допоможе! —

пообіцяв глава делегації Єврокомісії в Києві Луїс Морено Абаті

***На початку** жовтня Голова Верховної Ради Олександр Мороз і глава делегації Європейської Комісії в Україні, посол Луїс Морено Абаті обговорювали можливість надання парламентові вже наступного року західними експертами консультативної допомоги в розробці української законодавчої бази. Ось що розповів глава делегації кореспонденту «ГУ» Валерію Друженку.*

— Європейська Комісія як представник інтересів Європейського Союзу працює в Україні з вересня 1993 року з метою надання допомоги на шляху розбудови демократичного суспільства і ринкової економіки. Як відомо, торік Україна і Євросоюз підписали договір про співробітництво і партнерство, що очікує на ратифікацію в Європарламенті та парламентах країн ЄС. Деякі держави, зокрема Англія й Іспанія, його вже підписали, інші зроблять це протягом найближчих місяців. А поки що співробітництво відбувається на основі тимчасової угоди, підписаної цього літа.

Втім, ЄС уже визначився в своїй політиці щодо України і вже допомагає вашій державі. 500 мільйонів доларів, що Євросоюз має намір цього року надати Україні, — практичне втілення такої допомоги. Тільки за програмою ТАСІС для підтримки структурних економічних реформ в енергетиці, сільському господарстві, приватизації, політичних демократичних реформ виділять у вигляді вільних грантів 120 мільйонів доларів. 350 мільйонів надійде у вигляді позик для підтримки бюджету і платіжного балансу. Умов щодо того, як реалізовувати наші позики, ми не висуваємо. Термін повернення кредитів — 10 років. Через фонди, що управляються державами—членами ЄС, Україна з 1991 по 1995 роки вже отримала 3 мільярди доларів — суму, яку вашій країні ніхто інший не надавав.

Під час недавньої зустрічі з Олександром Морозом ми обговорювали можливість надання короткотермінової консультативної допомоги в роботі парламенту, а також механізми її надання через програму ТАСІС. Співробітництво між Єврокомісією і Верховною Радою відбуватиметься за такими напрямками, як банківське і кредитне законодавство, процедура парламентського контролю, законодавство в галузі іноземних інвестицій, державні підприємства, ціноутворення і регулювання цін, цінні папери та фондові біржі, оподаткування. Слід сказати, що ініціатором такого співробітництва була Верховна Рада України.

За основними напрямками, про які вже згадувалося вище, на розгляд вноситимуть кілька моделей роботи. Експерти зможуть дати консультації у законодавчій галузі щодо іноземних інвестицій. Адже з моменту отримання незалежності обсяг зарубіжних вливань в Україну незначний і серед посткомуністичних держав ваша за цими параметрами посідає одне з останніх місць. Між тим у державах ЄС існує багато підприємств, які бажали б інвестувати економіку України.

Здійснювати фінансування будемо в односторонньому порядкові. Хоча конкретно суму ще не визначено, надамо такі кошти, які будуть необхідні для того, щоб найвдаліше втілити цю програму в життя. Ми маємо для цього політичне бажання.

На знімку: глава делегації Європейської Комісії Луїс Морено Абаті.

Цього разу — Сеул

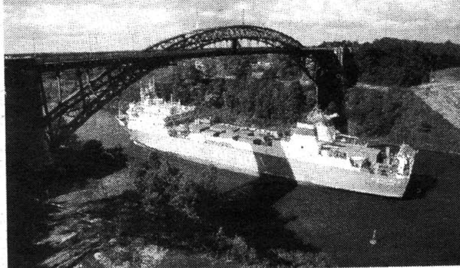
***Україна** надає надзвичайно важливого значення розвиткові взаємовідносин і плідного співробітництва з Південною Кореєю, однією з провідних країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону. Про це заявив міністр закордонних справ Геннадій Удовенко, який 19 жовтня у Києві офіційно вручив документи, що надають право на виконання обов'язків почесного консула України у місті Сеул, столиці Республіки Корея, громадянину цієї країни, представникові її ділових кіл Ван Хо Сангу.*

Поздоровляючи новопризначеного почесного консула, — повідомляє Укрінформ, — Геннадій Удовенко висловив впевненість, що своєю діяльністю на цій високій і відповідальній посаді Ван Хо Санг всемірно сприятиме розвиткові двостороннього співробітництва між Україною і Республікою Корея,

великий потенціал якого невикористаний. Меті подальшої розбудови плідних взаємостосунків між державами у політичній, торговельно-економічній, культурній та інших сферах має слугувати також робота посольства України у цій країні, яке має бути відкрите незабаром.

До речі, наприкінці листопада керівник зовнішньополітичного відомства України планує відвідати Південну Корею з візитом. У його ході вже існуючі двосторонні зв'язки передбачається зміцнити завдяки угоді про торговельно-економічне співробітництво та протоколу про консультації між міністерствами закордонних справ, які мають бути підписані при цьому візиті.

Минуло 100 років після гучного відкриття каналу імені кайзера Вільгельма. Покрита зеленню водна артерія Північне море — Балтійське море завдовжки 99 км з'єднала гирло Ельби і Кільську затоку.

Фотоілюстрація з журналу «Дойчланд».

ДЕРЖАВА І ПРАВО

Думки з приводу

Багатіємо програмою, бідніємо гаманцем

Невиправданий оптимізм

Григорій ДОВГАНЧИН,
фракція Селянської партії України

Зрозуміло, що за нинішньої економічної ситуації важко чимось похвалитися. Однак реальну картину бачити, очевидно, потрібно. Ми ж стали свідками констатації фактів та невиправданого оптимізму.

Наприклад, справи в агропромисловому комплексі аж ніяк не блискучі. Дуже повільними темпами йде збирання осінніх культур. Зокрема, зернової кукурудзи і цукрових буряків. І якщо не буде з боку уряду вжито справді кардинальних заходів, то третина врожаю може залишитися під снігом. Ще не посіяно 60 відсотків озимих зернових, не ведеться оранка на зяб. А до перших «білих мух» залишилося зовсім небагато часу.

Щодо низьких темпів збирання урожаю, то це сталося, передусім, через перебої з постачанням пального, запчастин та невиконання договірних умов державою. Але аж ніяк не з вини селян, які, по суті, на чистісінькому ентузіазмі та завдяки одвічній хліборобській відповідальності виростили урожай і тепер щосили намагаються його зібрати. А держава замість допомоги лише заважає їм у цьому. Наприклад, коли вимикають світло, зупиняються доїльні агрегати, верстати, інша техніка. Механізатор, наприклад, змушений цілий день чекати, щоб виточити гвинтик чи якусь деталь до бурякозбирального комбайна або трактора, стоять зерносушарки, які мають працювати у спеціальному режимі, щоб було насіння для весняної сівби, і т.д. Або чи можна заспокоїтися тим, що зерна держава закупила у господарств лише третину до потреб?! Звичайно, сльозами справі не зарадиш, але й безпричинно самозаспокоюватися не варто.

Добре, що програма діяльності уряду є. Нарешті ми зрозуміли, що не можна плисти за течією без руля і без вітрил. Головне тепер, щоб вона була виконана. Безперечно, під час обговорення внесено немало доповнень і поправок. Зокрема, і нашою фракцією, оскільки в розділі, який стосується розвитку сільського господарства, чимало декларативного, немає механізмів реалізації та контролю за виконанням багатьох положень. Не применшуючи значення технологічних, технічних та інших заходів для виведення галузі з катастрофічного становища (незалежно від форм власності), слід звернути увагу на те, щоб галузі надавалась постійна фінансова допомога, як це робиться в усіх країнах світу. Наприклад, у Франції в сільськогосподарське виробництво направляються субсидії, що становлять 7,1% від валового внутрішнього продукту галузі, у Німеччині — 12,7, в Австрії — 13,7, в Ірландії — 17,7, Великобританії — 27,2 і т.д. Далі, починаючи уже з 1996 року, необхідно передбачити надійну кредитну підтримку довгостроковими здешевленими банківськими кредитами.

Прискорення розвитку галузі слід проводити не тільки за рахунок внутрішніх резервів галузі, а й шляхом удосконалення міжгалузевих зв'язків. Якщо будуть враховані пропозиції нашої фракції, ми підтримаємо програму діяльності Кабінету міністрів і будемо активно співпрацювати в її здійсненні.

Крок уперед і два назад

Володимир ЛАНОВИЙ,
депутатська група «Реформи»

Ємний документ, наданий нам як програма дій уряду, вкрай потрібен. Не може легітимний уряд перебувати в бездіяльності і, не маючи об'єднувальної програми, працювати як лебідь, рак і щука. Але мало назвати документ програмою, треба щоб вона була така насправді. А із запропонованого документа так і не можна зрозуміти, яка мета діяльності Кабінету міністрів, навіщо йому виконавча влада.

Зазначимо також, що подані матеріали змальовують події вкрай короткого періоду (кінець 1995 — 1996 рр.). Через це урядові рекомендації надзвичайно поверхневі, і не можуть особливо вплинути на зміну ситуації. А завдання надто складні, щоб до них легковажно ставитися.

Лейтмотивом документа є констатація негативних явищ та запевнення, що як-небудь все само собою влаштується. При цьому нас тішать вигаданими цифрами і прогнозами, що вже наступного року

а) промислове і сільськогосподарське виробництва збільшуватимуться (приріст за рік 0,6 і 0,2% відповідно);

б) що темпи цінової інфляції знизяться в 3 рази;

в) заробітна плата робітників і службовців зростатиме швидше, ніж ціни (1,56 проти 1,51 раза).

Надуманість цих цифр стає очевиднішою після розгляду розділів, що стосуються фінансово-економічних нововведень.

По-перше, передбачено: підвищення ставок і збільшення кількості податків з доходів підприємств, збільшення акцизних зборів і місцевих податків, вилучення частини амортизації, розвиток неефективних імпортозамінних виробництв, скорочення бюджетних інвестицій, зростання від'ємного сальдо зовнішньої торгівлі. Але всі ці зрушення — передумови не піднесення, а зниження обсягів національного виробництва. А реальних чинників економічного зростання — поширення найбільш прибуткових виробництв, збільшення інвестицій та технологічне оновлення — програма практично не торкається.

Друге. За рахунок чого уряд збирається скоротити інфляцію? Це залишається таємницею і не підтверджено положеннями програми. Економісти Кабінету міністрів, мабуть, вважають, що цього можна досягти без реорганізації бюджетного процесу, без зміни механізму грошової емісії, без зниження непрямих податків, без прискорення розрахунків і платежів, без покращення кредитного забезпечення. Уряд забуває, що стабільність цін неможлива за спаду виробництва, нагромадження паразитів — державно-розподільних структур, накручування непродуктивних витрат держави.

Третє. Передумови зростання заробітної плати не створюються: у сфері виробництва вона скорочуватиметься через збільшення матеріальних витрат на одиницю продукції та зростання податкових вилучень доходів підприємств до державної скарбниці, а у сфері соціально-культурній — через скорочення надходжень до бюджету і незмінність пропорцій його витрат.

Отже, по жодному з трьох головних економічних питань: піднесення виробництва, фінансово-цінова стабільність та нормалізація оплати праці — програма не дає зрозумілих відповідей. Не знаходимо ми в ній і намірів зупинити той хаос та розлад, що нас оточують.

Виходить, що без продуманого й активного макроекономічного регулювання та справжніх ринкових реформ розв'язання завдань виходу з кризи немає. На жаль, треба підкреслити, що ця програма не тільки не наближає до ринкової економіки, а навпаки — віддаляє. Наш уряд зробив один крок уперед, а тепер — два кроки назад. Те посилення адміністративних і контрольно-розподільних механізмів, якими насичена програма, тільки затягують падіння. До речі, повернення уряду до планових методів формування фонду заробітної плати, а також встановлення державних цін на машинобудівну, металеву і хімічну продукції можуть лише посилити інфляцію й відновити дефіцит відповідних товарів.

Тому не варто самих себе вводити в оману. Діяльність уряду спроектовано на економічний застій. Через рік ми підіб'ємо такі самі негативні наслідки, як цього року, будуть поширені неплатежі, зросте тіньова економіка, посилиться відплив капіталів; спад виробництва досягне 10 — 12%, зменшиться частка податкових надходжень до бюджету — до 35 — 40% від розрахункових сум; можуть знизитися реальні доходи громадян, приблизно на 18 — 20%; зовнішній борг зросте також на більшу, ніж прогнозують, величину — на 2,8 — 3,0 млрд. доларів за рік.

Висновок: здійснення програми — це тільки можливість підтвердити статус-кво встановленої системи влади. Виходячи з цього, можливий політичний компроміс. Він, мабуть, і здійсниться. Хоча це є чи не остання стадія зближення й розвалу.

Ми вкотре впевнюємося, що без докорінної зміни самого урядового апарату і його виконавчих структур не буде покращення ні в програмах, ні в житті.

Конфлікти ніколи не потрібні

Петро ШВИДКИЙ,
депутатська група «Державність»

Уже не вперше говориться про те, що депутати мають знати, скільки «коштуватиме» для бюджету той чи інший закон, який ми приймаємо. Однак наші наміри не завжди підкріплені ділом. Зокрема, документ щодо вартісної межі малозабезпеченості, очевидно, не мав відповідної експертизи, не був підкріплений цифровими викладками. Як наслідок — виконавча влада зустріла його мало не «в штики».

Проте цього разу аргументи уряду були теж не переконливі. Бо невже задля справної цифри у бюджеті ми не повинні звертати увагу на те, в якому становищі опинилася більша частина народу України. Легше, звичайно, кивати на те, наскільки збільшаться витрати бюджету, до яких наслідків призведе підвищення планки межі малозабезпеченості, ніж шукати неінфляційні джерела покриття цих витрат. Ми голосували за підняття вартісної межі малозабезпеченості, щоб хоч цим стимулювати уряд до незвичайних кроків, пошуків додаткових джерел надходження коштів. Звичайно, спільно з відповідними комісіями Верховної Ради України.

Щодо Указу Президента «Про Національну гвардію України», то це питання досить складне, що й підтверджує далеко неоднозначна реакція парламентаріїв під час його обговорення. Як свідчать виступи моїх колег-депутатів, Національну гвардію треба підпорядкувати Президентові України. Бо не може бути протистояння між військовими формуваннями в одній державі. Але зробити це треба законним, цивілізованим шляхом, а не з порушенням законів, як це робить гарант нашої держави. Складається враження, що Президента України в цьому разі просто «підставляють» ті, хто не хоче спокою і стабільності в суспільстві, прагне посилити напруженість у стосунках між виконавчою та законодавчою владою. І роблять це цілеспрямовано. Захопившись апаратними іграми, дехто зовсім забув про народ і державу. Це, до речі, мав давно побачити Президент і покласти край таким речам. Адже і у виконавчої, і у законодавчої влади має бути спільна мета — соціальний захист людей, розбудова економіки і держави. А це можливе лише за стабільності в державі.

Фіксація цін — передусім

Сергій ДРАГОМАРЕЦЬКИЙ,
депутатська фракція «Комуністи України за соціальну справедливість і народовладдя»

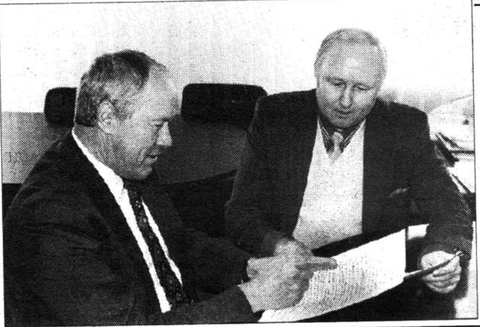

Питання межі малозабезпеченості — це принципове політичне питання. А коли конкретніше, то в ньому висвітлюється напрям курсу реформ. Бо реформи здійснюються не для країни в абстрактному розумінні цього слова, а для конкретних людей, які в ній живуть. І якщо 90 відсотків населення стають бідними і дуже бідними, то, зрештою, хоч як це сумно, слід розв'язувати питання про їх фізичне виживання.

Чому це питання напряму реформ? Тому, що вартісна межа малозабезпеченості лише тоді підвищить реальний рівень споживання людей, коли будуть зафіксовані ціни. Передусім на товари й послуги, які розкручують інфляцію. Це енергоносії, сировина і, певна річ, товари першої потреби. На ці заходи уряд не хоче йти, бо вони вдарять по концепції лібералізації економіки, яка ще в жодній країні світу нічого позитивного не дала. Держава мала б узяти на себе фіксування цін на товари першої потреби і заявити, що жодної емісії не буде, і тому не треба піддаватися на шантаж монополістів-товаровиробників, які, по суті, диктують урядові емісійний курс. Адже в усьому світі є антитрестівське законодавство, одним з елементів якого є регулювання цін.

Указ Президента України стосовно Національної гвардії ще раз засвідчує, що ми живемо в умовах правового нігілізму і зневаження законів. Відколи в нас обрано першого Президента, тобто за 4 роки, з 800 указів та розпоряджень майже половина суперечить законам. По суті, коли б Верховна Рада підходила до цього принципово, то мусила лише те й робити, що приводити їх до норми. Отже Указ щодо Національної гвардії засвідчує про намагання глави держави зосереджувати у своїх руках дедалі більшу владу — з одного боку, а з другого — ми стаємо свідками згортання демократичних процесів у державі. Тому на Указ Президента необхідно накласти вето, а потім приводити у відповідність законодавство, щоб уникнути подібних колізій.

Розпочинали з нуля. Але працюємо на перспективу

***7 ЖОВТНЯ** виповнився рік з дня народження Інституту законодавства Верховної Ради України. Чим ознаменувався він для першої в Україні науково-дослідної установи вищого законодавчого органу, якими турботами живе його колектив, до чого прагне — природні питання, які задаємо подумки з нагоди річниці.*

Озираючись на рік, що минув з часу прийняття Президією Верховної Ради України постанови про утворення Інституту законодавства Верховної Ради України (на виконання постанови ВР від 22 жовтня 1992 року «Про вдосконалення роботи Верховної Ради України»), не можна не відзначити, що ідея створення науково-дослідного та прикладного юридичного закладу в структурі апарату Верховної Ради України була не лише перспективною, а й цілком виправданою з організаційної точки зору. Уже минулий склад народних депутатів, розмірковуючи над удосконаленням парламентської діяльності, дійшов висновку щодо необхідності значного підвищення рівня наукового забезпечення законодавчого процесу і створення з цією метою згаданого вище спеціалізованого науково-дослідного закладу. Проте з причин переважно суб'єктивного, на наш погляд, характеру до практичної реалізації названої постанови Верховної Ради України справа за майже два роки так і не дійшла.

***ДО ЧЕСТІ** нинішньої Президії та керівництва Верховної Ради, вони вже через два-три місяці після початку своєї діяльності поставили питання організації Інституту законодавства у практичну площину, здійснивши необхідні підготовчі кроки, які завершились прийняттям рішення про утворення інституту, затвердженням відповідного положення та призначенням його керівника.*

Отже, початок було зроблено. Проте перед керівництвом інституту відразу ж постала безліч організаційних проблем. Фактично довелось розпочинати з нуля за повної відсутності кадрів, приміщення і матеріальної бази. Потрібно було визначитися щодо порядку фінансування, організаційно-технічного, інформаційного та нормативного забезпечення, виходячи з особливостей юридичного статусу інституту, налагодити необхідні наукові, методологічні та координаційні зв'язки з діючими науковими закладами і юридичними установами, встановити взаємодію з постійними комісіями, відповідними підрозділами Секретаріату та Управління справами Верховної Ради України. Слід зазначити, що завдяки підтримці керівництва Секретаріату Верховної Ради і особливо — допомозі керівництва і працівників Управління справами, постійній увазі до становлення інституту з боку керівників Верховної Ради, насамперед О.О. Мороза, значну частину названих проблем удалось оперативно вирішити. І перший ряд наукових відділів Інституту законодавства наприкінці 1994 року, тобто вже через два місяці, почав функціонувати. На стадії формування найпершим своїм завданням керівництво інституту вважало створення належних організаційно-технічних умов та інформаційної бази для діяльності наукових співробітників. Такий підхід ми вважаємо цілком виправданим, адже науковцям із самого початку не доводиться займатись не властивими їм організаційними справами, відволікаючись від основних завдань.

Які ж завдання має вирішувати Інститут законодавства? Це, насамперед, участь у фундаментальних дослідженнях та здійснення прикладних досліджень у сфері державного управління, а також законопроектних робіт, координація участі наукових установ та інших організацій у законотворчій діяльності Верховної Ради України. Це і розробка концепції розвитку законодавчої системи України та проектів програм законодавчої діяльності Верховної Ради України. Важливим завданням інституту є аналіз практики застосування законів та ефективності їх дії, розробка пропозицій щодо удосконалення чинного законодавства. Актуальним завданням стає проведення порівняльних досліджень законодавств інших країн, а також пошук шляхів зближення національного законодавства з зарубіжним та з міжнародним правом. Безумовно, інститут має брати на себе і розробку найбільш важливих законопроектів та здійснення науково-правової експертизи їх, а також надання науково-методичної допомоги у здійсненні законодавчої та контрольної діяльності постійним комісіям Верховної Ради України. Нарешті, важливим завданням наукових інституту має стати їх участь у підготовці до видання Верховною Радою законодавчих актів та спеціальної юридичної літератури.

Як бачимо, комплекс завдань інституту досить широкий, однак усі вони диктуються нагальними потребами в організації ефективної законодавчої діяльності, у створенні раціональної правової системи незалежної держави, а також тією обставиною, що до недавнього часу не було відповідного механізму скоординованої комплексної реалізації цих завдань. Вирішувати їх самотужки, зрозуміло, було б для інституту законодавства нереальним. Та це й не передбачалось концепцією створення інституту. Він формувався як невеликий за кількістю штатних працівників — до 70 одиниць — заклад (до речі, у Росії штат працівників аналогічного інституту становить близько 180 одиниць), який повинен не лише здійснювати самостійні розробки, а й координувати участь інших наукових установ та організацій у законотворчій діяльності Верховної Ради України. Ми вбачаємо своє завдання у тому, щоб залучити у різних формах до законотворчості якнайширше коло науковців і фахівців, ефективно використати наявний інтелектуальний потенціал суспільства та досвід правотворчої діяльності. Це тим паче актуально, що в умовах, які склались, дуже непросто заповнювати вакансії кваліфікованими юристами, особливо науковцями. Не випадково на сьогоднішній день штат інституту укомплектовано лише на половину.

Тож в інституті створена розгорнута комп'ютерна база даних про докторів та кандидатів юридичних наук України, напрямки їхніх наукових досліджень, укладені договори на творче і наукове співробітництво з рядом науково-дослідних і учбових закладів — зокрема, з Інститутом держави і права НАН України, Донецьким інститутом економіко-правових досліджень НАН України, Київським державним економічним університетом, Інститутом економіки НАН України, Інститутом законодавства та порівняльного правознавства Росії, Білоруським інститутом державного будівництва і законодавства та іншими — усього більш як 30 договорів. На їх основі з окремими науковими творчими колективами укладені угоди про здійснення предметних наукових досліджень. Зокрема, така угода на розробку концептуальних засад розвитку законодавства України була укладена з Інститутом держави і права НАН України, вона вже здійснена і перебуває на опрацюванні в кількох наукових закладах та державних юридичних органах, з тим щоб на її основі підготувати відповідний документ для розгляду його Верховною Радою України. Аналогічно з Донецьким інститутом економіко-правових досліджень укладено угоду на розробку концепції та програми формування і розвитку господарського законодавства України, і перший етап робіт уже виконано.

Напевне, ніхто не стане заперечувати,яке важливе значення в організації роботи парламенту має планування законодавчої діяльності.

***НА ЖАЛЬ**, як Верховна Рада попереднього скликання, так і нині діючий її склад не домоглись планомірної системної законотворчої роботи, науково обгрунтоване планування досі не стало нормою в діяльності Верховної Ради, її постійних комісій.*

І справа тут не в бажанні чи вмінні керівництва Верховної Ради та комісій запровадити планування в практику діяльності парламенту. Проблема проявляється набагато складнішою, ніж може здатись на перший погляд. Щоб планувати законодавчу діяльність, треба, по-перше, мати чітке уявлення про законодавчу систему, яка потрібна Україні, а також про шляхи переходу до неї від існуючого стану законодавства. По-друге, законодавцям треба володіти науковою методологією організації та здійснення законодавчої діяльності; чітко визначити характеристики продукту своєї діяльності, тобто закону; розробити та впровадити раціональну технологію законотворення, враховуючи необхідність участі в ньому багатьох суб'єктів законодавчої ініціативи, а також необхідність застосування комп'ютерної техніки. Нарешті, потрібна раціональна й ефективна законодавчим процесом організація управління, що базується на сучасних досягненнях теорії управління. Лише за таких умов та при наявності стабільного Основного Закону (Конституції) держави можна вести мову про успішне впровадження системи планування роботи Верховної Ради.

Саме тому Інститут законодавства взяв на себе розробку методології планування законодавчої діяльності, а також вивчення та розв'язання згаданих вище загальних проблем. І вже перші пропозиції у цьому напрямку знайшли підтримку в багатьох комісі-

***ВЧЕНІ** інституту активно працюють над формуванням плану законодавчих робіт Верховної Ради України на 1996 рік, який має стати першим роком більш-менш планомірної діяльності вищого законодавчого органу країни.*

Очевидно, вже зараз можна передбачити необхідність прийняття цілої низки законів, що випливатимуть із нової Конституції України і забезпечать введення її в дію та створять, так би мовити, фундамент законодавчої системи України. А взагалі, в основі планування законодавчої діяльності має лежати розроблена відповідно до прийнятої концепції розвитку законодавства і затверджена Верховною Радою довгострокова державна програма законодавчих робіт на 10–20 років.

Виходячи з виняткового значення закону в системі нормативно-правових актів, групою провідних учених та практиків під керівництвом професора В.В.Копєйчикова був розроблений проект Закону «Про закони і законодавчу діяльність в Україні», що визначає види законів, їх ієрархію, коло питань, які регулюються законами, засади здійснення законодавчої діяльності тощо. Цей закон є ключовим для формування законодавчої бази. Проект обговорений на засіданні «круглого столу» за участю багатьох учених і фахівців, днями розглянутий у Комісії з питань правової політики та судово-правової реформи, незабаром має бути внесений на розгляд Верховної Ради України. До речі, в Росії аналогічний закон розробляється уже кілька років через його складність та новизну.

Як відомо, за час від проголошення незалежності України Верховною Радою прийнято понад 500 законів, що утворюють національну законодавчу базу. З кожним роком їх кількість зростатиме, а з ними множитимуться підзаконні нормативні акти, ускладнюючи систематизацію законодавства. Відтак, виникає потреба у розробці та затвердженні єдиного загальнодержавного класифікатора галузей законодавства. Він має стати нормативним документом, який допоможе у плануванні законодавчої діяльності та систематизації і кодифікації законодавства і на який буде зорієнтоване також формування єдиної державної правової інформації в Україні з використанням інформаційно-комп'ютерних технологій — щодо її розробки є відповідне рішення Президії Верховної Ради. У цьому ж контексті слід розглядати участь інституту в розробці нових кодексів та роботу його фахівців над підготовкою законів про зміни і доповнення до чинних кодексів. Зокрема, інститутом підготовлені та внесені на розгляд відповідних комісій пропозиції про численні зміни до Кримінального, Цивільного, Адміністративного та деяких інших кодексів. Наприклад, пропонується змінити більш як 150 статей Цивільного, більше 70 статей Кримінального кодексів, що не відповідають сучасним реаліям. Адже прийняття нових кодексів — справа не одного року, а життя вимагає адекватного правового регулювання вже сьогодні.

Актуальною проблемою розвитку законодавчої системи України є її трансформація у міжнародно-правову систему та узгодження законодавства, особливо в галузі економіки, з країнами СНД, Європи та іншими, тим більш з огляду на прийняття нашої держави до Ради Європи.

Важливою ланкою діяльності Інституту законодавства стає його взаємодія з постійними комісіями Верховної Ради України як ключовими суб'єктами законодавчої ініціативи: надання на їх замовлення науково-експертних висновків щодо окремих законопроектів, участь фахівців інституту у засіданнях комісій, підготовка додаткової інформації з окремих питань законотворчої роботи, допомога у підготовці ініціативних законопроектів тощо. Проте слід об'єктивно відзначити, що у цій роботі ми стоїмо лише на початку шляху і тут є чимало невикористаних можливостей та форм співпраці: скажімо, залучення через інститут до роботи в комісіях на тимчасовій основі відповідних фахівців для допомоги у підготовці проектів законодавчих актів, створення тематичних творчих колективів, розробка методології здійснення комісіями законодавчої діяльності і т.ін.

Зрозуміло, що Інститут законодавства не може стояти осторонь і від проблеми забезпечення державних органів і установ, різноманітних організацій та громадян України друкованими виданнями законодавчих актів, коментарів до них, юридичних довідників і посібників та іншої спеціальної юридичної літератури. Очевидно, що підприємницькі структури, які займаються цією справою безсистемно і некваліфіковано, не можуть задовольнити державні і громадські потреби в таких виданнях. Враховуючи можливість створення у найближчій перспективі парламентського видавництва при Верховній Раді України, науковці інституту готові активно включитись у роботу з підготовки до видання відповідної літератури.

Звичайно, сказаним не вичерпується характеристика становлення та діяльності інституту, його найближчих планів. Але уже і з цього зрозуміло, яку широку, образно кажучи, нішу в законодавчому процесі покликаний заповнити своєю діяльністю Інститут законодавства, вирішуючи коло проблем, якими до цього часу ніхто в державі глибоко спеціально не займався.

Для реалізації своїх завдань інституту не обійтись без висококваліфікованих кадрів. У зв'язку з цим не можна не згадати добрими словами цілий ряд відомих учених України, які, розуміючи особливе значення Інституту законодавства у здійсненні державно-правових перетворень, побудові в Україні незалежної правової держави, віддають свої знання і сили, беручи участь у його діяльності: докторів наук В.В.Копєйчикова, Є.В.Назаренко, М.І.Козюбру, В.К.Лисиченка, кандидатів наук П.А.Чибиряка, Є.В.Фесенка, С.Л.Лисенкова, А.М.Колодія, Ф.Л.Жоріна, Ю.І. Крегула, В.І.Борденюка та інших. Разом з тим, в інституті дбають про молоде покоління вчених-юристів. З цією метою при інституті відкрита і функціонує аспірантура, де готують науковців для роботи безпосередньо в інституті та апараті Верховної Ради України.

Словом, початок зроблено. Попереду напружена, цікава і потрібна для суспільства та держави робота.

Віталій ОПРИШКО,
директор Інституту законодавства Верховної Ради України;

Олексій ЮЩИК,
радник з правових питань Голови Верховної Ради України.

У комісіях Верховної Ради України

Комісія з питань охорони здоров'я, материнства і дитинства розглянула проект Програми Кабінету Міністрів України. Народні депутати зосередили особливу увагу на розділі програми стосовно охорони здоров'я населення. Вони висловилися за чітке визначення пріоритетних напрямів у медичній сфері, що пом'якшить кризові явища в умовах гострого дефіциту фінансування галузі. Насамперед — це проведення протиепідемічних заходів з метою припинення епідемії дифтерії, поліомієліту, інших інфекційних захворювань. Уряд України, Міністерство охорони здоров'я, Державний комітет медичної та мікробіологічної промисловості повинні сконцентрувати зусилля, щоб у найближчі два роки задовольнити потреби населення у вітчизняних профілактичних, лікувальних і діагностичних імунобіологічних препаратах. Гострою проблемою залишається забезпеченість закладів охорони здоров'я і населення ліками. До життєвонеобхідних належать — інсулін, серцево-судинні, протитуберкульозні, антибіотики.

Учасники засідання вказали на наявні резерви та додаткові можливості фінансування галузі. На думку депутатів, детального вивчення потребує питання створення фондів охорони здоров'я як на державному, так і регіональному рівнях, що дасть можливість централізовано, а значить з меншими затратами, закуповувати необхідні медикаменти, обладнання, устаткування тощо. У руслі організаційного вдосконалення системи охорони здоров'я, зменшення бюджетних витрат, здешевлення медикаментів та інших послуг для населення, внесено пропозицію щодо податкової політики у медичній галузі, яка нині практично стримує її розвиток. Стратегічним напрямком, що повинен залишатись у центрі уваги всіх гілок і рівнів влади, за одностайною думкою депутатів, інших учасників засідання, має бути охорона здоров'я і соціальний захист дітей та жінок. Тому комісія наполягатиме на достатньому фінансуванні й сприянні реалізації усіх дитячих і державних програм — «Діти України», «Планування сім'ї», «Дитяче харчування» тощо.

Як продовження цього найважливішого напрямку діяльності уряду та парламенту України, на засіданні комісії розглянуто й схвалено проект Постанови Верховної Ради України «Про національний фонд соціального захисту матерів і дітей». Він має за мету мобілізувати та акумулювати кошти державних і недержавних суб'єктів підприємницької діяльності, громадян України, іноземців для соціального захисту підростаючого покоління, малозабезпечених сімей, розробки і реалізації відповідних цільових програм.

Вів засідання голова Комісії Юрій Спіженко. У засіданні взяли участь міністр охорони здоров'я Євген Короленко, відповідальні працівники Кабінету міністрів. В основному урядова програма членами комісії ухвалена.

***

Комісія з питань Чорнобильської катастрофи розглянула проект Програми діяльності Кабінету міністрів України. Народні депутати акцентували увагу на необхідності розробки механізму її реалізації та визначення строків й відповідальних за виконання. Наголошувалось, що завдання стабілізації виробництва можна вирішити за умов посилення державного регулювання народного господарства, незалежно від форм власності. На думку депутатів слід ввести також регулювання фондів споживання в усіх формах власності та розмірів доходів громадян, які направляються на споживання з визначенням верхньої межі усієї частки доходів. Необхідно відмовитися від цільової адресної допомоги, а надати можливість людям заробляти для того, щоб не було у нас малозабезпечених.

Особливу увагу народні обранці приділили розділу програми щодо соціального захисту осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи. Вони висловились за створення програми використання зони відчуження з метою перетворення її в економічно прибуткову. Слід переглянути також перелік населених пунктів, віднесених до зон радіоактивного забруднення не лише до встановлених нормативів, а з урахуванням накопичення доз населенням і проведення заходів по реабілітації забруднених територій, населених пунктів.

Прес-служба Верховної Ради України — Укрінформ.

За кілька років — жодного закону, який змінив би ситуацію в українському книгодруці

НА ЖАЛЬ, саме так можна охарактеризувати діяльність народних депутатів України в напрямку сприяння видавництву й поширенню української книги. Звичайно, опоненти скажуть, що книжки все одно виходять. І матимуть рацію. Та лише почасти. Адже ми мусимо мати політику у цій важливій справі. А формуванню її принципових положень чи, іншими словами концепції, й покликані сприяти закони.

— Сьогодні в Україні діє понад 700 різних видавництв, асоціацій тощо, котрі друкують книги, — розповідає голова підкомісії з питань книгодрукування й книгорозповсюдження Комісії Верховної Ради України з питань культури й духовності народний депутат Петро Осадчук. — Але читач «задихається» в морі ширужитківського бездуховного мотлоху, що замінив нині розумну книжку. Я вже не кажу про занепад українського книгодруку. Видань рідною мовою, як то кажуть, вдень з вогнем не знайдеш. В порівнянні з радянськими часами ситуація для національного книгодруку ще тяжча. Іншомовна книга витіснила вітчизняну.

Чи розуміють народні депутати, яку ситуацію вони створюють? Розуміють. Ще торік з подання Комісії з питань культури й духовності був запропонований проект закону про книговидавничу справу. Він передбачав пріоритетні умови для українського книгодруку, державну підтримку цієї важливої для незалежної країни справи.

— На мою думку, — наголошує Петро Осадчук, — саме через це закон і не був прийнятий, а відправлений на доопрацювання. Сталося це завдяки позиції, яку зайняли деякі народні депутати. Противники запропонованого закону мотивували своє рішення тим, що, мовляв, він проти когось спрямований, не враховує інтересів усіх громадян України тощо. Голова Верховної Ради України Олександр Мороз декілька разів звертався до сесійного залу, але марно.

Нині доопрацьований закон про український книгодрук проходить відповідні інстанції, лише після цього його знову будуть розглядати.

— Під час книжкової виставки в Українському домі відбулося обговорення нового закону. Книговидавці та всі зацікавлені взяли участь в обговоренні, висловили слушні зауваження, — продовжує Петро Осадчук. — В доопрацьованому законі збережено пріоритети української книги.

Звичайно, проблеми, пов'язані з друком книг, їх поширенням та торгівлею ними, а також проблемами забезпечення фабрик папером, — складна річ, але не безнадійна. Україна має кілька паперових виробництв, треба зберегти їх. А що ж ми спостерігаємо? Намагання приватизувати їх, хоча це й заборонено. Якщо підемо таким шляхом, то роздержавимо й саму державу. Не можна віддавати ініціативу комерціонерам, які налагодили поставку паперу з Росії й видають малохудожню літературу.

— Тим більше, що нині в областях налагоджено видавничу справу не гірше як у столиці, — зауважує Петро Осадчук. — Я був нещодавно у Львові на форумі українських книговидавців. Відрадна картина! Скільки чудових видань! Діють поліграфічні потужності у Снятині, Дрогобичі, Коломиї тощо. Раніше цього не було. І зрозуміло чому. Адже ідеологічна машина тоталітарного режиму міцно тримала в руках контроль над видавничою діяльністю. Й багатьох письменників це влаштовувало — щось писалося, щось виходило у світ. А чи читав його хто, нікого не цікавило. Хоча були, певна річ, і достойні видання. Сьогодні, як сказав один з лауреатів премії видавництва «Смолоскип», є можливість попрацювати в умовах, коли література перестала бути предметом заробітку. От всьому цьому і має сприяти новий закон про книговидавничу справу в Україні. Він має зафіксувати досягнення у цій важливій галузі культури і разом з тим сприяти її новому піднесенню.

В. А.

Куди не кинь — борговий клин

ГОЛОВА виконкому Миргородської міськради Василь Третецький зворушив членів Комісії з питань бюджету тим, що віддав розпорядження видавати йому зарплату після розрахунків з усіма бюджетниками. І засмутив: адже востаннє він одержав її три місяці тому.

Зрештою, як Василь Третецький, так і начальник Полтавського облфінуправління Олександр Матвієнко шукали в членах комісії арбітрів. Перший обстоював думку, що область розв'язує свої проблеми за рахунок бюджетів нижчих рівнів, тоді як другий доводив протилежне. Тим часом, обидва красномовно підтвердили слушність критичних зауважень до чинної системи розподілу податків між державним і місцевим бюджетами, а також масштабів приватизаційної хвилі. Хоч вірте, хоч ні: доходна частина миргородського бюджету на 83 відсотки мала б формуватися за рахунок надходжень від приватизації об'єктів комунальної власності (!?). Але доходів бюджет так і не побачив — не провели жодного аукціону. А що розраховували скористатися гіпотетичним джерелом для фінансування стабільних витрат — завинили платню вчителям, лікарям, ученим, зупинили будівництво об'єктів соціальної сфери. Зупиняюсь на цьому так докладно, бо, за словами Олександра Матвієнка, в боржниках ходить не один Миргород, а й Лубни, Кременчук, Полтава... І, виходить, прибули вони до Києва не тільки в пошуках арбітрів, а й спонсорів. Отож, Комісія повболівала і за Полтаву, і за Миргород. Перший пообіцяла пробачити борг перед Держбюджетом у 2 трильйони карбованців, а другому суворо наказала прийняти бюджет 1995 року, а то як він спливе і виявиться раптом, що місто жило святим духом. Принаймні, багатьом, і зокрема членам Комісії з бюджету, здається, що святим духом живе сьогодні паливно-енергетичний комплекс. Заслухавши з цього приводу голову правління Нацбанку України Віктора Ющенка, народні депутати природно пов'язали проблеми ПЕК з боргами у вугільній промисловості. Головний банкір країни, не відхиляючи загалом тритрильйонної ін'єкції на тиждень у виснажене тіло вуглепрому, зауважив, що уряд і без цього перенапозичав понад план у Нацбанка 30 трильйонів карбованців. Тож він чи не найбільший боржник. Про це члени Комісії з питань бюджету згадували і під час обговорення проекту постанови щодо резервного фонду Кабінету міністрів, під час якого ухвалили з'ясувати на сесійному засіданні фінансування яких заходів передбачають «інші цілі» в одному з пунктів урядового проекту. Зрештою, як і те, чи не тому Національний банк будує ось вже другий монетний двір, що «його конторі можуть позаздрити усі силові міністерства разом»? Але ж, якщо всі — боржники, хтось має і позичати, — спитає виборець і матиме резон. Оскільки кілька років поспіль наші урядові керманичі, міністерські і парламентські регулювальники сільського господарства, промисловості і соціальної сфери, найбільш успішно вичерпували кредитні ресурси банківської системи, позичати гроші залишається за кордоном. За інформацією на засіданні Комісії з питань бюджету заступника міністра фінансів Бориса Соболєва, борг України перед іншими державами становить 8 мільярдів 800 мільйонів доларів США. Ні додати, ні відняти.

Сергій ВЛАД.

У фракціях і групах Верховної Ради України

Що об'єднує міжрегіоналів

Це питання не зайве, бо в МДГ об'єдналися депутати різних політичних переконань. Простеживши те, яку позицію займає МДГ з того чи іншого питання, можна зробити висновок, що міжрегіонали прагнуть не змішувати політику з політиканством, а закони економіки — з популізмом. Цими засадами вони керувалися і під час обговорення і прийняття програми уряду.

— Ми виходимо з того, — каже координатор МДГ Геннадій Самофалов, — що за всієї вразливості програми, їй немає альтернативи. А що стосується програми Наталі Вітренко, то це не програма, а бажання певної групи людей заявити про себе. Але й робити це можна по-різному. Адже Наталя Вітренко не подала свою програму чи пропозиції Кабінетові міністрів, як це, приміром, зробили представники МДГ, науковці, що брали участь у її розробці. Крім того, ми запропонували урядові підготувати конкретний план дій і подати його разом з проектом бюджету на майбутній рік.

Нещодавно група посилено пропрацювала і законопроект про вибори. Міжрегіонали дійшли висновку про недоцільність розгляду цього законопроекту до прийняття Конституції, над проектом якої працюють провідні правознавці та науковці. На думку групи, не виключене виникнення концептуальних суперечностей між виборчим законом, якщо його прийняти нині, та Конституцією.

Кажучи про нещодавню зустріч МДГ з Президентом України Леонідом Кучмою, Геннадій Самофалов наголосив, що таке звіряння позицій стало на користь депутатам:

— Моя точка зору така: кожен бачить ситуацію шматочками, а Президент — в цілому.

— Та чи впевнені ви, що Леонід Данилович бачить її не в кривому дзеркалі? — спитала я керівника МДГ.

— Нас дуже цікавило саме це питання. Спілкування з Президентом переконало: він цілком чітко уявляє ситуацію. Окрім того, ми з'ясували, наприклад, позицію щодо митного союзу. Росія, скажімо, пропонує зняти митний контроль і вимагає від України безквотового реалізування товарів. Але висуває умову: збереження своїх квот на нафтопродукти. Це для України, зрозуміло, неприйнятно.

Та все-таки розходження в позиціях МДГ та Президента щодо деяких проблем залишаються нез'ясовані. Наприклад, стосовно Національної гвардії.

— Наша група внесла свій проект постанови парламенту, — каже Геннадій Григорович. — В ньому йдеться про те, щоб Президент вніс пропозицію про зміну Закону про Національну гвардію. Окрім того, є й інша думка МДГ. Вона полягає в розформуванні Національної гвардії та переданні окремих підрозділів Міністерству оборони, МВС, СБУ. Законодавство передбачає, що Національна гвардія може провадити певні дії проти цивільного населення. Нас це непокоїть, сама можливість появи такої ситуації.

— Як ви гадаєте, чому Указ про Національну гвардію з'явився зараз, взагалі, чому Президент видав його?

— На жаль, це питання ми не з'ясували. У нас була змога поставити його лише Прем'єр-міністрові Євгенові Марчуку. І, чесно кажучи, нам незрозуміло, навіщо цей указ. Я гадаю, що це один з елементів політичної гри, яку провадять певні сили. Нічого б не сталося, якби питання про Національну гвардію розв'язували пізніше і в іншій формі. Якби Президент подав свої пропозиції Верховній Раді, то, гадаю, парламент їх прийняв би. Адже склалася більшість, що в вузлових питаннях знаходить спільну мову. Та, на жаль, сталося те, що сталося. Тепер слід шукати виходу.

Загалом, пошук рішень завжди об'єднував МДГ.

Світлана ПИСАРЕНКО.

Кому віддаємо телеефір...

НАКАЗ *голови Держтелерадіо Зиновія Кулика про перекомутацію телеканалів в Україні (УТ-2 на місце Громадського Російського телебачення (ГРТ) — колишнього «Останкіно» — та навпаки) викликав досить неоднозначну реакцію. Якщо представники націонал- демократичних кіл вітають цей наказ, то більшість населення у зв'язку з ним каже таке, що не тільки в газеті, а й навіть на паркані писати не можна.*

Звичайно, для побудови демократичного суспільства в Україні обов'язковий політичний плюралізм, що неможливо без гарантованого постійного доступу кожного громадянина до інформації. Хоча б на тому рівні, що був у часи, які зараз іменують «тоталітарними». І ця інформація має бути різнопланова, представляти різні точки зору. Без цього, звісно, теж можна побудувати державу, причому будь-яку: авторитарну, тоталітарну, олігархічну, але тільки не демократичну. Тож пристрасті навколо ГРТ («Останкіно») в Україні вирують саме навколо питання про майбутнє нашого суспільства: чи будуть у ньому робити вибір наші громадяни, чи хтось це буде робити за них. І саме тому проблема ГРТ («Останкіно») виступає як лакмусовий папірець, що визначає наше майбутнє, і сприймається досить емоційно.

А панування емоцій призводить до того, що на перший план виходить політична складова, в той час як економічні і юридичні чинники залишаються поза увагою. А даремно.

***МИ ЯКОСЬ** забуваємо, що Центральне телебачення (воно ж «Останкіно», воно ж ГРТ) протягом майже 45 років створювалося на кошти й українських платників податків. І коли в 1992 році проходив поділ союзної спадщини, Україні було запропоновано взяти участь в акціонуванні телекомпанії «Останкіно», щоб перетворити її в міждержавну. Керівництво України тоді відмовилося від цієї пропозиції з політичних мотивів, втративши нашу частку і фактично пограбувавши громадян України. Слід сподіватися, що ми ще з'ясуємо, хто конкретно в цьому винен, і примусимо їх відповісти.*

І ось зараз, хоча з-під єдиного для зруйнованого Союзу телебачення висмикнуто правову базу, громадяни України не сприймають його як чуже. Досить згадати, що, за наявними даними, 91% українських телеглядачів віддавали пальму першості саме ГРТ. І не вина, а біда українських каналів в тому, що вони поки поступаються рівнем. Звичайно, їх розвиток має бути пріоритетним. Але ж кращого стимулу для розвитку, ніж конкуренція, в ринковій економіці, до якої ми начебто переходимо, поки не придумали. Знищення ж конкурента неминуче приводить до застою і деградації (це ази ринку!), що не піде на користь ні телебаченню, ні глядачам,ні рівноправній інтеграції України у світовий телепростір. І ця інтеграція буде йти, попри всі негаразди. Те ж саме ГРТ можна вільно дивитися в країнах Європи, досить лише придбати супутникову антену. А в Ізраїлі, незважаючи на досить складні відносини цієї країни з колишнім СРСР, вільно транслюється і ГРТ («Останкіно»), і Російське телебачення (РТР). І ніде в цьому не вбачають загрози для держави.

А наші громадяни опинилися в досить скрутному становищі: спочатку в них відібрали першу можливість (бо внаслідок суцільної експропріації багаторічних заощаджень зараз супутникову антену може купити лише невеликий прошарок багатих людей), а тепер відбирають і другу можливість, обмежуючи трансляцію ГРТ.

Проте є й позитивні приклади: в місті Південноукраїнськ практично всі мешканці можуть дивитися дванадцять (!) каналів: 2 російські, 2 українські, євроньюс, євроспорт, музичну МСМ, санкт- петербурзьке телебачення, ICTV, польський канал, місцеві канали. В сучасних умовах це здається казкою, але хочеться вірити, що це — майбутнє України. Коли не тільки мешканці Південноукраїнська, а й всієї України зможуть самостійно вирішувати, що їм дивитися, а не залежати від вподобань столичного чиновника.

А для цього треба зовсім не багато: згадати, що стати багатшим можна, лише примножуючи, а не ламаючи та перерозподіляючи напрацьоване батьками. І інтеграція України у світовий простір все одно відбудеться, рано чи пізно. Питання лише в тому, як пізно і на яких умовах.

***ЯКЩО** виходити з державних інтересів, то слід було б розробити нову правову базу, яка створювала б можливості для цивілізованого інформаційного обміну між Україною та Російською Федерацією. І яка, до речі, мала б передбачати і збереження каналів інформації з Російської Федерації на Україну, і створення каналів передачі інформації з України в Росію, зокрема, в місця проживання українців.*

Саме з пропозицією перейти до розробки міждержавної угоди з питань інформаційного обміну звернувся до керівників України посол Російської Федерації Л. Смоляков. Єдине його побажання було — на час переговорів зберегти існуюче статус-кво у телепросторі. Але ж дивна річ: 13 липня посол Російської Федерації звернувся з цією пропозицією до керівників держави, а вже 18 липня був виданий той самий наказ голови Держтелерадіо, який фактично знищив існуюче статус-кво. Відтак можливість збереження старих інформаційних зв'язків та створення нових фактично була ліквідована. Можна, звичайно, лити зараз крокодилячі сльози з приводу українців Тюмені, Кубані, які не мають передач рідною мовою, але слід визнати: винуватців того, що вони ще довго не матимуть таких передач, у даному разі слід шукати у нас дома.

Не менш дивні речі творяться і в наших стосунках з ГРТ («Останкіно»). Саме по собі виробництво власних програм, закупівля за кордоном телесеріалів, фільмів тощо коштує досить дорого. Україна з 1992 року не внесла жодної копійки в телекомпанію «Останкіно», але весь цей час ми безкоштовно отримували інтелектуальний продукт від компанії, яка, попри всі негаразди, досі вважається однією з кращих телекомпаній Європи. Україні залишалося лише розповсюдити телесигнал по своїй території.

І тут наших громадян починали залякувати «величезними» сумами, які слід на це витратити. За останніми даними, це складає 8,8 млн. доларів на рік. Багато це чи мало? Якщо цю суму розділити на 52 мільйони мешканців України і на 12 місяців, то отримаємо... аж 1,4 цента на одного громадянина, або, за сучасним валютним курсом, десь у межах 2,5 тисячі купонів. Наші ж громадяни у вигляді податків сплачують набагато більші суми і мають право сподіватися, що держава, яку вони утримують на ці самі податки, забезпечить їх потреби.

До речі, цікава деталь: витрати на трансляцію ГРТ в Україні, частину яких нам компенсує Російська Федерація, йдуть не до Москви, а на забезпечення роботи українських ретрансляторів. Тобто фінансується не ГРТ (як кажуть іноді некомпетентні люди), а доступ наших громадян до його продукції.

Але тут починає лунати: «Державі невигідно!» або навіть «Для держави шкідливо!» І одразу ж у громадян виникають запитання: як це так може бути, що їм це вигідно, а державі — ні! І ким вони є для держави, якій їх інтереси невигідні і навіть шкідливі? Думаю, що той, хто штучно протиставляє інтереси громадян і інтереси держави, зовсім не сприяє зміцненню останньої.

Посиланнями на інтереси держави маскується економічна зацікавленість тих кіл, які ведуть боротьбу за панування на рекламному ринку. Бо реклама зараз, мабуть, єдина галузь, що активно розвивається в Україні. І ліквідація конкурента в особі ГРТ — нагальна потреба для тих, хто мріє повернути в свій бік валютний потік від закордонних рекламодавців. При цьому вони сподіваються, знищивши конкурента каналів УТ-1 і УТ-2, підняти розцінки за хвилину рекламного часу (вже зараз вона сягає 3500 доларів за хвилину). Щоправда, в цьому разі гарантовано, що на українських каналах буде рекламуватися іноземна продукція, бо вітчизняний виробник просто не зможе подолати фінансовий бар'єр. Ймовірно, що у виграші тут буде зовсім не держава і навіть не українське телебачення, а ті організації та особи, які вже зайняли вихідні позиції в телевізійному рекламному бізнесі. І ось заради реалізації планів цих кіл приносяться в жертву і інтереси телеглядачів, і право громадян на інформацію, і суспільно-політична стабільність в Україні. Аналіз листів, що надходять до Верховної Ради, показує, що перекомутація викликала гостру негативну реакцію населення. У листах, під якими здебільшого стоять підписи десятків осіб — мешканці будинків, вулиць, сіл, представників трудових колективів, учасників зборів громадських організацій — люди висловлюють протест проти рішення Держтелерадіо України і вимагають відмінити його.Чимало громадян висловлюють обурення, звертаючись до Приймальні Верховної Ради телефоном. В той же час листів на підтримку перекомутації надійшло лише два, один з них — анонімний.

На жаль, не всі керівники держави мають адекватне уявлення про ситуацію. Віце-прем'єр І. Курас вважає, що «реакція населення є доволі стриманою.Зафіксовано лише два малочисельні пікетування приміщення Держтелерадіо та Миколаївської держадміністрації, учасниками яких були переважно громадяни похилого віку, а також члени Громадянського Конгресу України». Мабуть, погано спрацювали референти та забули доповісти віце-прем'єру про пікети в Одесі, Севастополі, Донецьку (тричі), Луганську, Харкові, Львові, Сімферополі, Чернігові, Кривому Розі. Не знає, мабуть, віце-прем'єр і про одночасну акцію на захист ГРТ, що провели на початку жовтня активісти Громадянського Конгресу в 7 містах України, і про її підтримку населенням. А як можна вирішувати проблему, не маючи цілковитого уявлення про неї?

***АЛЕ НАЙГІРШЕ** те, що в українського телебачення сьогодні немає ані сил, ані коштів, ані творчо-технічного потенціалу, аби заповнити той вакуум, що вже створився у зв'язку з витісненням ГРТ з першого каналу. І якщо врахувати, що святе місце пусте не буває, не слід дивуватися, що на місце ГРТ іде не національний телепродукт, а не завжди найкращі зразки західної поп-культури. Вже навесні цього року, за даними українського телевізійного союзу, телеринок України на 50% займала американська продукція, на 15- 20% — західноєвропейська і на стільки ж — російська. А після наказу про перекомутацію каналів це співвідношення почало змінюватися. Чи на користь України?*

Питання, як кажуть, риторичне. Досить побачити на екрані сяюче обличчя заїжджого телепроповідника, який повчає нас, як жити, або познайомитися з матеріалами, що свідчать про перехід українського ефіру телекомпаніям, що існують на іноземні кошти. І згадати, що створення інформаційно-аналітичних програм для українського телебачення оплачується з-за кордону, і що студія «Укртелефільм» замість виробництва власних фільмів планує дублювати західні...

Можна, звичайно, робити гарну міну при поганій грі і називати це «залученням до Європи», але тоді слід припинити розмови про якийсь там «інформаційний суверенітет» чи «національне відродження».

На жаль, всі ці дії мають досить значну підтримку. В тому числі і від партій та громадських організацій, які задля того, щоб побачити смітинку в російському оці, ладні в українське колоду всунути. Один з телефахівців, посміюючись, розповідав мені: «Ці хлопці — такі керовані. З ними можна поводитись, як з хлопчиськом з дитячого садка. Тому досить сказати: «Ти боїшся?» і він, щоб довести протилежне, зробить все, що тобі треба. Тож і цим скажеш, що твої дії проти «москалів», і вони все тобі потрібне піднесуть на тарілочці з блакитною каймочкою». Навіть якщо для цього доведеться порушувати закони і руйнувати правове поле України.

Давайте подивимось: існує Закон України "Про телебачення та радіомовлення», існує Національна рада України з питань телебачення та радіомовлення, до виключної компетенції якої належить розподіл каналів, частот, часу мовлення. Жодна організація чи посадова особа не має права втручатися в цей процес. А що ми бачимо?

Наказ про перекомутацію, який видав голова Держтелерадіо, суперечить ст. 22 згаданого Закону і узурпує права Національної ради (створеної, до речі, спільно Президентом та Верховною Радою України). Національна рада з питань телебачення та радіомовлення права на перекомутацію не давала і обласні телекомпанії, до відома яких передана трансляція ГРТ, ліцензію на канал мовлення не отримували. Наказ про перекомутацію не був погоджений ні з Верховною Радою, ні з прем'єр-міністром і, мабуть, про нього не знав і Президент. І дії голови Держтелерадіо можуть кваліфікуватися як самоуправство та перевищення влади або службових повноважень.

Особливу пікантність ситуації надає той факт, що існування самого Держтелерадіо чинним законодавством України не передбачене. І саме його існування, і незаконні дії його голови є порушенням п. 1 ст. 18 Конституційного договору, згідно з яким «виключно законами визначаються: ... діяльність ... засобів масової інформації». А дії, вчинені поза правовим полем держави, є також порушенням ст. 61 Конституційного договору, яка передбачає, що «законодавство України діє в тій частині, що не суперечить нормам Конституційного договору».

***НА ЖАЛЬ,** непродумані дії голови Держтелерадіо З. Кулика поставили у досить незручне становище Президента: тому доведеться вирішувати, що захищати — Конституційний договір чи Зиновія Володимировича.*

Хоча, з іншого боку, у Президента з'явилася чудова нагода не тільки показати себе гарантом дотримання законів, а й можливість відновити той рейтинг, що він мав рік тому. Досить лише повернути становище до ситуації, яка була на 1 серпня ц.р., і перейти до підготовки та укладання міждержавної угоди про інформаційний обмін між Україною та Російською Федерацією.

І тут — широке поле для співпраці різних гілок влади, без чого вирішити цю проблему буде практично неможливо. Щоправда це викличе протидію іноземних компаній, які вже націлилися на освоєння українського ефіру, але будемо сподіватися, що ми зможемо захистити свої національні інтереси. І нарешті ми маємо чудову можливість довести, що у нас правлять закони, а не свавілля чиновників, що дозволить нашій державі з честю скласти іспит на право називатися правовою.

Володимир АЛЕКСЄЄВ,
народний депутат України, заступник голови Комісії законодавчого забезпечення свободи слова та засобів масової інформації Верховної Ради України.

Коли воза ставлять попереду коня

У цьому місяці виповнюється чотири роки з початку роботи Антимонопольного комітету. Але конкуренції в нас як не було, так і немає. І в цьому одна з причин того, що ціни лише зростають, що наслідки багатьох заходів із програм ринкових перетворень прямо протилежні обіцяним.

Приміром, товаровиробники сільськогосподарської сировини знаходяться в конкурентному середовищі, а переробні — в монопольному. Тут би Антимонопольному комітету та й попрацювати. Контролювати розрахунки за здану сировину. Де там! Так, за штучне створення дефіциту продуктів переробки молока і м'яса на ринку з ОП «Вінмолпром» та АТ «Вінницям'ясопром» було стягнуто до бюджету незаконно отриманий додатковий прибуток — відповідно 240 млн і 6,05 млрд крб. Порушивши антимонопольне законодавство під час проведення приватизації молокозаводів, АТ «Донмолпром» зловживало монопольним становищем і, як результат, незаконно отриманий прибуток в сумі 905 млн крб перераховано до бюджету. Так, кошти забрано, та чи ці організації розрахувалися з товаровиробником? За який період? Антимонопольний комітет не спромігся не лише запобігти таких фактів, а й перевірити і зобов'язати організації розрахуватися з товаровиробниками та перевірити чи це зроблено.

Те, що конкуренція не розвивається, що формування ринкової інфраструктури йде само по собі, а робота Антимонопольного комітету — сама по собі, мабуть, не випадкове. Для того, щоб нас тут не звинуватили в упередженості, розглянемо роботу комітету не за всі чотири, а за три роки — з листопада 1993 р., коли був прийнятий Закон України про Атимонопольний комітет, що визначив його статус, структуру, повноваження.

Отже, щодо сприяння розвитку конкуренції.

Ті чи інші дії, спрямовані на підтримку і розвиток конкуренції, мають спиратися, насамперед, на результати аналізу товарних ринків. Відповідно до своїх повноважень Комітет має право визначати, хто з підприємців монополіст на товарних ринках. З цією метою було розроблено та затверджено «Методику визначення монопольного становища підприємців на ринку». Нею передбачена можливість визначення частки підприємця на ринку лише за виробництвом товару зазначеним підприємцем, не враховуючи даних про експорт, імпорт товару, що суперечить визначенню «товарний ринок».

Перелік підприємств-монополістів за 1993 р., затверджений Комітетом, лише визначає частку продукції підприємств в загальному обсязі виробництва. Із 700 груп монополізованих ринків лише 161 — визначений з урахуванням ввозу — вивозу продукції (лист Мінстату України від 06.06.94 р. № 05/3-8/133).

Крім того, Перелік, затверджений в II півріччі 1994 р. за даними 1993 р., не відповідає вимогам часу і не виявляє домінуючі монопольні утворення, що діють на ринку сьогодні. А за 1994 р. взагалі ще не затверджений. Відповідну інформацію про такі підприємства з номенклатури товарів народного споживання, по яких провадять облік ввезення і вивезення, органи статистики подають лише в середині року.

Слід зазначити, що зі збільшенням кількості господарюючих суб'єктів за рахунок створення малих підприємств не можна зробити висновок про формування конкурентного середовища, бо ніхто не аналізує, на яких товарних ринках діють створені підприємства. Немає й аналізу справ того, як іде усунення монопольного становища господарюючих суб'єктів (перепрофілювання підприємств, створення паралельних структур і виробництв).

Подаючи коротку характеристику стану конкуренції в хімічній промисловості, лише відмічено, що кількість підприємств галузі в 1993 р. збільшилась порівняно з 1991 р. майже удвічі. Мовляв, можна говорити про конкурентне середовище. Та тільки формально. Адже рівень монополізації галузі й досі високий (68,9%), а конкурентоспроможність багатьох видів продукції значно знизилась. Такі дані характерні і для інших галузей. Виходячи з наведеного та за відсутності аналізу товарних ринків, не можна зробити висновок про те, якою мірою саме Антимонопольний комітет сприяв розвитку конкуренції.

Можна сказати, що він недостатньо використав надані йому повноваження в розв'язанні основних завдань, зокрема щодо здійснення державного контролю за дотриманням антимонопольного законодавства.

Так, одним із методів демонополізації та розвитку конкуренції є обмеження монополістичної діяльності господарюючих суб'єктів-монополістів, що передбачає контроль за економічними параметрами їхньої діяльності (рівнем цін, тарифів, рентабельності тощо) та контроль за процесом взаємодії монополістів з іншими господарюючими суб'єктами з метою запобігти встановленню ними монопольних цін, укладання угод, що обмежують конкуренцію.

Проте контролювати цінову політику підприємств та організацій почали фактично лише після прийняття Постанови Кабінету міністрів України від 21.10.1994 р. за № 733 «Про ціноутворення в умовах реформування економіки».

Щодо контролю неправомірних угод між підприємцями, то порушено 9 справ, з яких розглянуто 6. Це свідчить про те, що захист законних інтересів українських підприємців і споживачів шляхом застосування заходів, спрямованих на запобігання і припинення порушень антимонопольного законодавства, Комітет здійснює неефективно. Його діяльність має однобічне спрямування монополістичних посередників у торгівлі. Формально, там багато продавців і є конкурентне середовище. Але цього чомусь не відчувають споживачі. При цьому монопольне становище на ринку України займають представництва іноземних фірм. Але це, виявляється, знову ж таки поза увагою Антимонопольного комітету.

Аналізуючи роботу, статус і повноваження Антимонопольного комітету і ті процеси, які відбуваються у нас в Україні, переконуєшся, що процес капіталізації набув широкого розмаху. Але який?.. Капіталізм компрадорів!.. І чи не таку програму виконують, яку від імені римського клубу 1993 року виклали в книзі Донелли та Дениса Медлоузів «За межами» (авторів відомої у 70-ті роки книги «Межі зростання»)? Автори пропонують три глобальні програми, які, на їх думку, допоможуть людству врятуватися від катастрофи у наступному столітті:

1. Країни третього світу (сюди зараховують і нас) не повинні розвивати промисловість за типом нинішньої сімки держав. Їм потрібно орієнтуватися на «зелені технології» (підножний корм, як худобі).

2. Протягом трьох поколінь скоротити населення до 1 мільярда. Визначаються «квоти» для різних країн (в основному третьому світові). Для Росії — не більш як 50 млн уже до 2020 року, України — близько 10 млн, Білорусі — 3 тощо.

Яке має бути корегування або хоча б у якому напрямі шукати реальні практичні рішення?

Комуністи проти капіталізації економіки України, бо це нічого не дає для економічного розвитку

країни, але в той самий час може призвести до різкого падіння життєвого рівня більшості населення.

За сьогоденного розуміння проблем найкращим уявляється шлях, яким 10 — 15 років тому пішов Китай. Суть китайського методу у збереженні централізованого управління наявною державною промисловістю та сільським господарством і одночасному створенні умов для приватного підприємництва (не подрібнення підприємств, як це закладено в основі програми демонополізації).

Така програма дала необхідний стимул ініціативі широких прошарків активного населення без руйнування того, що вже було досягнуто в промисловості та сільському господарстві, й без зниження життєвого рівня народу. Звичайно, реалізація такого підходу потребує часу. Це було зрозуміло з самого початку. Адже недаремно опублікована в Китаї програма розрахована на досягнення своїх головних цілей через 15 і більше років.

Тоді на початку 80-х років це мало смішний вигляд на тлі швидких темпів «горбачовської перебудови», але минуло 10 — 15 років, цілі перебудови ще далі від нас, ніж тоді, а економіка Китаю розвивається стабільно. Там з'явилися вільні економічні зони, збільшується кількість приватних підприємств, іде навіть приватизація, але тільки економічно виправдана — державні підприємства переходять у приватні руки шляхом викупу їх за реальні гроші, а не шляхом прискореного безконтрольного роздавання.

ОТЖЕ, головним завданням уряду України, його структурних підрозділів, зокрема Антимонопольного комітету, є термінове відновлення керованості економікою, а потім поступовий, крок за кроком, розвиток різних форм власності. Тільки такий підхід може привести до бажаних змін у суспільстві без істотних економічних витрат, непотрібних соціальних напруг і страждань.

Як показує досвід, монопольна структура оптової та роздрібної торгівлі в сфері посередницької діяльності більш загрозлива для ринку, ніж монополія виробництва. Так, функціонування в торгівлі та у сфері посередницької діяльності сотень тисяч підприємств створює враження розвинутої конкуренції. Проте торгівля та посередницька діяльність представлені великою кількістю регіональних ринків різних масштабів, тому за низької концентрації на загальнодержавному ринку торгова монополія має високу частку на регіональних ринках. Це призводить до підриву вільної конкуренції як під час закупівлі товарів, так і під час їх продажу. Дуже важливу роль тут відіграють ціни. Торгова монополія намагається проводити вигідну для неї політику цін, що призводить до дискримінації споживачів.

Отже, для того, щоб отримати реальні результати за короткий час, що забезпечило б подальшу підтримку населення, доцільно більш активно проводити демонополізацію в торгівлі споживчими товарами, перш за все продуктами харчування.

Таким чином, Антимонопольний комітет разом із відповідними міністерствами, відомствами, органами державної виконавчої влади має контролювати механізм формування цін та тарифів як у виробництві, так і у сфері обертання товарів з метою недопущення проявів монопольних та дискримінаційних цін.

При цьому необхідно дуже обережно підходити до визначення «цінова дискримінація». Наприклад, торгове підприємство (фірма) використовує різні знижки цін для відповідних груп покупців чи окремих районів з метою потіснити чи витіснити зовсім своїх конкурентів. З одного боку, цим досягається монопольне положення на ринку, що дозволяє підвищити ціни в майбутньому й отримати монопольно високий прибуток. З іншого боку — споживач, інтереси якого не страждають.

Таким чином, ефективність антимонопольних перетворень залежить від проведення постійної гнучкої, конкретної для різних типів ринків комплексної антимонопольної політики.

Щодо роботи Комітету в сфері зовнішньоекономічної діяльності (контроль за квотами, ліцензіями, інвестиціями), то вона не проводилась і не проводиться взагалі.

На недостатньому рівні науково-методична робота. Сьогодні, згідно з критеріями, монополістами можна оголосити дуже багато підприємств. Але чомусь ці монополісти не можуть скористатися своїми монопольними правами і перебувають у жалюгідному економічному стані.

Світова практика свідчить, що жодна розвинена економічно країна ніколи не проводила політику демонополізації, тобто великих і надвеликих підприємств, які зосереджують у собі вищі досягнення людства, втілені в розвинутих технологіях, інтегрованих і високоопераваних структурах, які здатні конкурувати в умовах світового ринку і є локомотивами технічного прогресу та економічного розвитку. Завдання держави — ліквідація економічних проявів монополізму в ціновій дискримінації споживачів (за рахунок встановлення високих або низьких цін) та погіршанні якості товарів та послуг.

За чотири роки Антимонопольний комітет так і не розібрався, якою політикою до монополії він займається, і фактично замість проведення антимонопольної економічної політики його політика зводилась до політики демонополізації, що фактично означає деінтеграцію, декооперативізацію і техніко-технологічну деградацію виробництва. На цей час необхідно розробити концепцію справжнього антимонопольного регулювання, якою споживачі у сфері матеріальних виробництв та послуг як на рівні юридичної особи, так і на рівні людини-споживача були б надійно захищені від ринково-монополістичного свавілля

Створюється враження, що критерій монополізації існує лише для того, щоб розукрупнити підприємства, які можуть створити конкуренцію іноземним фірмам, на дрібні та безликі організації. Уже зараз наші так звані «монополісти» виглядають дрібнотою порівняно з транснаціональними компаніями, в яких зайнято десятки і сотні тисяч працівників. А що буде після розукрупнення? Як показує досвід розукрупнення великих підприємств, це призвело до поліпшення економічної ситуації в країні. Два чи три виробники залишаються такими самими монополістами, як і єдиний виробник до поділу підприємства. Причина цього — вузька спеціалізація виробництва при високій її концентрації — призвела до того, що єдиний ринок відповідної продукції розпався на численні самостійні, незалежні один від одного міні-ринки різних видів та підвидів цієї продукції. Таким чином, там, де сьогодні в розвинутій ринковій економіці є 10 конкурентів, у нас — 10 монополістів, які мають вузьку предметну спеціалізацію. Особливо яскраво цей взаємозв'язок між спеціалізацією та монополізмом проявляється у виробництві проміжної продукції (наприклад, підшипники, хімічні волокна). Тут у споживачів, як правило, відсутні замінники, що викликає їх залежність від постачальників-монополістів.

Протягом перехідного періоду, можливо, доцільно було б розглядати переважним становище підприємств, частка яких на ринку складає 70 відсотків. Для підприємств, частка яких на ринку складає від 35 до 70 відсотків, диференційований підхід, виходячи з їх можливості впливу на формування відповідного ринку.

Програма демонополізації нашої економіки — це не боротьба з тими чи іншими структурами монопольної влади, а процес усування законодавчих, адміністративних і психологічних бар'єрів для широкого розвитку підприємництва. Державне підприємство може бути таке саме конкурентне чи монополістичне, як і приватне чи колективне. Проблема не в монополії власності, а в монополії господарювання.

Так, захищаючи власного товаровиробника, кожна країна, завоювавши ринок на зовнішньому ринку, підтримує того товаровиробника через систему субсидій. Скажімо, в США, коли 1994 року Конгрес прийняв закон "Про обмеження куріння", то в результаті дії цього закону надходження до бюджету від реалізації тютюнових виробів всередині країни зменшилися на 43,7 відсотка. А в той самий час уряд прийняв рішення про збільшення на 7,3 відсотка субсидій порівняно до 1993 року фермерам, які вирощують тютюн. Так зберігається монополія на зовнішньому ринку. А не нищення і подрібнення, як це робиться у нас.

ОТЖЕ, метою антимонопольної політики є боротьба не з монополіями як такими, а зі зловживанням монопольним становищем, тобто з протизаконними діями, що призводять до обмеження торгівлі та послаблення конкуренції.

Щодо монополії як такої, то сама по собі вона не обов'язково обмежує конкуренцію, або несправедливо розподіляє прибутки. Монополія може бути результатом успішної інноваційної діяльності, розроблення, впровадження та комерційної реалізації принципово нової продукції або продукції, яка має вищі якісні характеристики, ніж її аналоги. Проте не можна стверджувати, що така монополія поза конкуренцією. По-перше, підприємству на етапі впровадження своєї нової продукції на ринку доводиться витримувати конкуренцію з боку виробників продукції-аналога. А по-друге, кожний новий успіх на тому чи тому товарному ринку приваблює нових конкурентів.

Тепер іде докладний аналіз в комісіях Верховної Ради України антимонопольного законодавства, ці зауваження не раз обговорювали на комісії АПК, земельних ресурсів та соціального розвитку села. Але Антимонопольний комітет так і не зробив висновку з тих зауважень. Я як представник села хочу бачити свого товаровиробника сильним, а не створювати штучно для нього конкурента і перепони.

**Валентина СЕМЕНЮК,
народний депутат України,
секретар Комісії АПК,
земельних ресурсів та
соціального розвитку села.**

Офіційно

Закон України

Про ратифікацію Договору про дружбу і співробітництво між Україною та Латвійською Республікою

Верховна Рада України **постановляє:**

Договір про дружбу і співробітництво між Україною та Латвійською Республікою, підписаний 23 травня 1995 року у м. Рига, ратифікувати.

Голова Верховної Ради України О. МОРОЗ.

м. Київ, 13 жовтня 1995 року.

Закон України

Про ратифікацію Договору про закони щодо товарних знаків

Верховна Рада України **постановляє:**

Договір про закони щодо товарних знаків, підписаний від імені України у м. Женева (Швейцарія) 27 жовтня 1994 року, ратифікувати.

Голова Верховної Ради України О. МОРОЗ.

м. Київ, 13 жовтня 1995 року.

Закон України

Про внесення змін до статті 460 Цивільного кодексу Української РСР

Верховна Рада України **постановляє:**

1. У частині першій статті 460 Цивільного кодексу Української РСР слова «соціального забезпечення» замінити словами «Пенсійного фонду України».
2. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ, 6 жовтня 1995 року.

Указ Президента України

Про дострокове припинення повноважень Л. Білана — голови Кременчуцької міської Ради

Виходячи з того, що голова Кременчуцької міської Ради Полтавської області Білан Леонід Миколайович при здійсненні своїх повноважень голови Ради допускав порушення законів України, указів і розпоряджень Президента України, декретів і постанов Кабінету Міністрів України, що підтверджується висновком Полтавського обласного суду від 18 вересня 1995 року, та відповідно до частини третьої статті 58 Конституційного Договору між Президентом України та Верховною Радою України «Про основні засади організації та функціонування державної влади і місцевого самоврядування в Україні на період до прийняття нової Конституції України» **постановляю:**

Припинити достроково повноваження БІЛАНА Леоніда Миколайовича — голови Кременчуцької міської Ради Полтавської області.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ, 19 жовтня 1995 року.

Читацький мікрофон

ЗВЕДЕНОМУ ХОРУ — ХЛІБ І КАРТОПЛЮ. ПО КІЛОГРАМУ!

Дискусії у Верховній Раді України з приводу підвищення рівня забезпеченості громадян виявили організовану опозицію такому курсові. Але як же тоді захистити найменш забезпечених? Адже ціни зростають без будь-якої на те згоди не тільки народу, а й навіть самої Верховної Ради. Для придбання соціального мінімуму в один батон і пачку кефіру в день потрібно щомісяця не менше трьох мільйонів. За межу трьох мільйонів вийшов другий соціальний мінімум — один кілограм хліба і стільки ж картоплі.

Якщо з тієї пенсії, яку більшість людей похилого віку отримує сьогодні, вирахувати плату за всі комунальні послуги, залишається... 600 тисяч карбованців на місяць. Хіба за ці гроші можна вижити? А ще треба відремонтувати взуття та одяг, купити газету, пральний порошок, мило...

Опозиція Верховній Раді урядових чиновників свідчить про повне нехтування справді катастрофічного становища основної маси пенсіонерів та інших малозабезпечених людей. Якщо зайнятися елементарною арифметикою і зробити деякі підрахунки, то стане ясно, що протягом багатьох років сума щорічних пенсійних виплат становила лише 22 відсотки сукупного національного доходу. А скільки осідає на таємних рахунках громадян України в західних банках?

Так що рішення Верховної Ради, прийняте 12 жовтня, цілком обгрунтоване і виважене. І може покласти край соціальному знущанню з населення України, притому фактично на користь первісному нагромадженню капіталу, що скромно замовчують противники цього справедливого рішення. Зведений хор противників вимагає від Верховної Ради скасувати його. За такою вимогою стоїть одна мета — дискредитувати Верховну Раду України як неспроможну приймати відповідальні державні рішення з невідворотною після цього опікою над нею Президента та уряду.

Тому Верховній Раді не варто відступати від свого рішення, а, навпаки, подумати над поетапним втіленням його в життя, підвищенням пенсій для самотніх непрацюючих людей. При цьому не буде жодного перевантаження на державний бюджет, а буде реальна можливість простежити як за підвищенням життєвого рівня малозабезпечених, так і за зростанням цін. Одне слово, усе це треба добре продумати, щоб обійшлося без економічного хаосу.

І тоді з'явиться можливість припинити спекуляції, під прикриттям яких кожен новий уряд проводить практично однаковий економічний курс: зростання цін при первинній декларованій адекватності зростання доходів населення. Кінцевий результат такої політики — нинішнє зубожіння основної маси населення України. Необхідно докорінно змінити ситуацію, і рішення Верховної Ради є першою ластівкою на цьому шляху. Не можна допустити, щоб ідея була дискредитована на самому її початку, заради чого й докладають стільки зусиль її противники.

І. НЕДЮХА,
кандидат технічних наук.
Київ.

МУТАЦІЯ СОВІСТІ,

або Як чиновники «захищають» жертв Чорнобильської аварії

Сумний ювілей зустріне наступного року Україна — десятиріччя аварії на Чорнобильській атомній електростанції. Нині Захід дебатує з незалежною Українською державою питання про закриття ЧАЕС.

Але майже ніхто сьогодні не звертає уваги на ті проблеми, які дісталися у спадок евакуйованим з 30-кілометрової зони відчуження, ліквідаторам аварії на Чорнобильській станції, тим, хто цей гіркий ювілей зустріне, проживаючи на забрудненій радіонуклідами території.

Натомість держава постійно скорочує програми допомоги людям, які постраждали від аварії. Спершу було переглянуто (офіційно звучало як уточнено) категорії ліквідаторів і постраждалих, згодом істотно урізано пільги жертвам Чорнобильської аварії. Поодинокі голоси протесту ситуації на краще не змінювали. Мотивуючи браком коштів у казні, уряд продовжував наступ на соціальний захист постраждалих від найбільшої техногенної катастрофи XX століття.

Що ж, у таких випадках кажуть: порятунок потопаючих — справа рук самих потопаючих. Добре, що це дозволила робити ст. 61 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи». Чорнобильські організації, які об'єднують мільйони тих, хто став жертвою аварії на АЕС, спробували пом'якшити ситуацію, взяли на свої плечі тягар допомоги постраждалим.

Проте, схоже, невдовзі й вони стануть жертвами чиновництва, яке прагне якнайбільше коштів перерозподіляти через державну казну. Зокрема, плановано винести на розгляд Верховної Ради законопроект, яким передбачають ліквідувати податкові пільги, декларовані уже згадуваною ст. 61 Закону «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи». Найцікавіше те, що лобісти цієї ідеї — відомі урядовці й депутати — проштовхують цей законопроект під гаслами соціальної справедливості й соціального захисту. У можливостях захисту державою своїх громадян сьогодні може пересвідчитися кожен, порівнюючи ціни і зміст своїх гаманців.

Щоправда, деякі урядовці, навіть не дочекавшись розгляду законопроекту, уже зазіхнули на пільги чорнобильців. Так, Державний митний комітет 28 вересня ц. р. надіслав підлеглим структурам листа за № 11-3-4099, відповідно до якого митники припинили оформлення вантажів, що надійшли на адресу чорнобильських організацій та їх підприємств, з наданням передбачених законом пільг.

Не хочеться говорити, що лист Держмиткому — підзаконний акт, який не може зупинити дію законів. Впадає у вічі інше: це сталося після того, як Україну прийняли до Ради Європи. Але ж у правовій державі чиновники лише виконують закони, а не займаються свавіллям, посилаючись винятково на те, що парламент планує (лише!) розглядати якийсь законопроект. А отже, не можуть підміняти законодавчий орган.

Трагедія, що трапилася десять років тому, стала вселенським горем. На допомогу постраждалим від аварії прийшов увесь світ. Сьогодні про цих людей мовчать. Ба більше, намагаються відібрати останню можливість допомогти собі, коли держава зробити цього неспроможна.

Не питай, по кому подзвін... Чорнобильський подзвін наступного року лунатиме вдесяте. Хіба люди, котрі приборкали «мирний» атом у ті дні, заслуговують на таке приниження?

Про це запитують у листах на адресу Прем'єр-міністра України Євгена Марчука і Верховної Ради члени чорнобильських організацій. Водночас вони вносять ряд конкретних пропозицій для впорядкування наданих законом пільг, щоб ті купки комерсантів, які під чорнобильськими вивісками, не змогли втікати від сплати податків. Зокрема, йдеться про те, щоб пільги залишалися за загальноукраїнськими і міжнародними організаціями, зареєстрованими в Мін'юсті України, та їхніми підприємствами.

Одне слово, ті, хто став жертвою «мирного» атома, розуміють драматизм ситуації і пропонують компромісний шлях розв'язання конфлікту. Проблема в іншому: чи почують їх люди, які уособлюють державну владу, і визначають економічну, в тому числі й податкову, політику? Бо, схоже, внаслідок Чорнобильської аварії у багатьох чиновників почалася мутація совісті.

Володимир КОРОЛЮК.

Закон потрібен. Але – доопрацьований

Заява громадсько-політичного об'єднання «Нова Україна»

Громадсько-політичне об'єднання «Нова Україна» підтримує свого колективного члена — Спілку орендарів і підприємців України стосовно накладання Президентом України вето на прийнятий Верховною Радою Закон «Про особливості приватизації в агропромисловому комплексі». Бо окремі статті цього закону руйнують з великими труднощами активізовану приватизацію переробних підприємств, порушують права громадян на приватну власність, дестабілізують важливу для держави галузь.

Цей закон має велике значення для добробуту суспільства. Але він повинен забезпечити спадкоємність чинного законодавства та унеможливити корумпований перерозподіл власності.

А дільничному більш за всіх треба?

Професійне виконання обов'язків дільничного інспектора міліції вимагає поєднання функцій слідчого, оперуповноваженого карного розшуку, вихователя і психолога. Тому таким важливим є уміння вислухувати людей, давати їм поради, не розгублюватися в будь-якій ситуації, приймати рішення щодо кримінальних, цивільних та житлових проблем. Оскільки дільничний інспектор найближче до населення, йому першому доводиться давати поради з питань, що входять у компетенцію суддів, адвокатів і навіть мирових посередників. Дільничний інспектор має велику кількість обов'язків та завдань — від розкриття злочинів до вгамування сімейних сварок. Саме тому для успішного виконання обов'язків дільничного інспектора вкрай необхідно оновлення чинного законодавства.

Прикро усвідомлювати, що до цього часу працівники міліції користуються застарілим законодавством, яке приймали за радянських часів, бо воно не дає можливості ефективно працювати співробітникам міліції. Для виконання навіть нескладної заяви чи повідомлення, потрібно збирати велику кількість різних паперів, що, безперечно, погіршує оперативність та якість у розкритті злочинів. Тому так багато нарікань населення на бюрократичне, довготривале реагування на свої подані заяви та повідомлення.

Потребують змін і доповнень деякі статті Кодексу України про адміністративні правопорушення та відомчі акти правоохоронних органів.

Зокрема, дільничним інспекторам міліції, які мають фах юристів і більш як рік стажу роботи за фахом, треба дозволити складати та стягувати штрафи за адміністративні правопорушеннями, а саме: за дрібне розкрадання державного або громадського майна, дрібне хуліганство, розпиття алкоголю та появу у п'яному вигляді у громадських місцях, розпиття спиртних напоїв на виробництві, торгівлю з рук у невстановлених місцях, порушення паспортних правил нашими та іноземними громадянами. Запровадити такі номерні штрафні квитанції, щоб штрафи можна було накладати на місці, як це роблять транспортні контролери або як працівники ДАІ. Цим ми звільнимо керівництво правоохоронних органів та суддів від зайвої роботи та дублювання під час розгляду цих справ та піднімемо авторитет дільничного.

В повноваженнях старшого дільничного інспектора міліції мають бути питання щодо розгляду заяв громадян і надання їм відповідей на них, крім порушення або відмови у порушенні кримінальної справи, а дільничним інспекторам дозволити розглядати та самостійно давати відповіді на запити різних організацій та установ.

Одне з головних завдань, що стоять перед органами внутрішніх справ, — боротьба з пияцтвом та наркоманією. На жаль, існуюча система цієї боротьби не відповідає вимогам часу. Наприклад, питання організації та проведення примусового лікування. Гадаємо, що для розв'язання цієї проблеми необхідно було б насамперед у кожному районі створити постійно діючі невеликі диспансери закритого типу, а також спростити чинний порядок направлення наркоманів та злісних п'яниць до них. Крім того, треба використати досвід росіян щодо примусового лікування п'яниць. Перепідпорядкувати ЛТП до Міністерства охорони здоров'я, вивівши їх з системи органів внутрішніх справ.

Сподіваюся, що народні депутати України врахують попередні пропозиції при внесенні змін і доповнень у новостворюване законодавство.

Леонід ВЛАСЕНКО,
старший інспектор Управління дільничними інспекторами міліції МВС України в м. Києві, майор міліції.

ПАРТІЇ СКАЖУТЬ: «ТРЕБА!», виборці змушені будуть відповісти: «Так!»?

БЛИЗЬКО двох років минуло з дня прийняття Закону про вибори народних депутатів України. Цей час охарактеризувався подальшою структуризацією суспільства, утворенням ряду нових партій та політичних об'єднань, інтенсифікацією політичної боротьби. А тим часом практика виборів до Верховної Ради на основі і відповідно до закону від 18 листопада 1993 року підтвердила його недосконалість, внаслідок чого сформувати повний склад Верховної Ради України не вдалося. Потреба реформування виборчої системи назріла.

Проект нового закону України «Про вибори народних депутатів України» побудовано відповідно до Конституційного договору між Верховною Радою та Президентом України, який передбачає проведення виборів народних депутатів України за змішаною пропорційно-мажоритарною системою. За цього половину депутатів обирають за пропорційною системою по загальнонаціональному багатомандатному округу, а половину — за мажоритарною системою по одномандатних округах, де можуть висувати також представників політичних партій або безпартійних.

Безперечно, формування й розвиток політичних партій є закономірністю функціонування демократичної політичної системи. Відповідно до своєї політичної ваги і їх підтримки виборцями вони мають бути репрезентовані в парламенті. Тому подальше вдосконалення проведення виборів на багатопартійній основі є принциповим і нічого, окрім схвалення, викликати не може. Але багатопартійна система виборів не повинна призводити до монополії партій та їх керівництва в політичному житті. Далеко не в усіх країнах її пов'язують з пропорційною системою виборів. Для України це має особливе значення в перехідний період, коли для численної кількості політичних партій ще не закінчився процес їх становлення. Більшість з них, як з'ясувалося, неспроможна довести свої програми до відома широких верств населення й дістати їх підтримку. Значна кількість громадян не усвідомлює різниці між багатьма політичними партіями та їхніми програмами, котрі, до того ж, не завжди мають істотні відмінності.

АЛЕ ОДНА з позитивних рис мажоритарної системи виборів у тому, що вона дає можливість виборцеві оцінювати особисті якості кандидатів в депутати разом з їх партійною належністю. Такої можливості немає за пропорційної системи, де з'являється побоювання, що неперсоніфіковане голосування за партійними списками може стати для багатьох громадян сліпим.

Це підтверджується тим, що згідно зі ст.38 проекту закону про вибори у виборчому бюлетені по багатомандатному округу від кожної партії вносять прізвища перших трьох кандидатів. Що це означає? А те, що персоніфікованим є голосування лише за партійних лідерів (вождів партій), чим фактично можна підмінити голосування за програму партії.

Утім, саме виборча кампанія має стати важливим чинником пропаганди програм окремих партій, формування їхньої більш зрілої системи. Тому є підстави вважати, що вибори за пропорційною системою в умовах сьогодення спочатку доцільно проводити для заміщення не більш як 1/3 депутатських місць. Для персоніфікації голосування за пропорційною системою потрібно також вказувати у партійних списках прізвища всіх кандидатів, а не лише лідерів.

Заперечення викликає і проведення виборів за пропорційною системою лише по одному загальнонаціональному округу. Така організація відповідає інтересам лідерів партій, партійної верхівки, столичної партійної еліти. Вона не забезпечує висунення належної кількості кандидатів у депутати від місцевих партійних організацій пропорційно до їх чисельності та впливу. Тому доцільно складати списки від партій, висувати кандидатів у депутати і проводити вибори за пропорційною системою не по одному загальнонаціональному, а по кожному з виборчих округів.

Відповідно і списки кандидатів у депутати мають формуватися не вищими, а місцевими представницькими органами партії (ст.23). У такому разі відпадає передбачена проектом неприпустима можливість разового балотування кандидатів у депутати на одномандатному окрузі за загальнодержавним списком (ст.22), котра грубо порушуватиме рівні умови для всіх кандидатів у депутати.

ДОДЕРЖАННЯ принципів демократії означає також усунення тенденції до встановлення монополії політичних партій на висловлення у виборчому процесі суспільної думки, їх безумовні переваги перед усіма іншими суспільними, громадськими формуваннями.

Так, за проектом майже тільки з делегованих партіями осіб формується склад членів окружних та дільничних виборчих комісій. Представники інших громадських утворень можуть увійти до їх складу лише за умови, що немає відповідних кандидатів, висунутих політичними партіями. Отже, від тих крайнощів, коли представники політичних партій взагалі не були репрезентовані у виборчих комісіях, проект закону про вибори штовхає до іншої крайності — формування комісій майже винятково з членів цих партій. Намір авторів проекту створити найсприятливіші умови для партій призведе навіть до можливості появи такої ситуації, коли постане питання — яким кандидатам від партій треба надавати перевагу щодо їх участі в комісіях. Це можливе в тому разі, коли кількість висунутих від окремих партій представників перевищує кількість передбачених законом членів комісій?! Отже, виборчі комісії складатимуться з партійних функціонерів, прямо зацікавлених у певних результатах виборів. Разом з тим проект закриває шлях до участі у виборчих комісіях представникам прямо не зацікавлених партій, жіночих, молодіжних, професійних, ветеранських та інших громадських організацій. І це тоді, коли партії в Україні, як уже наголошувалося, лише формуються, більшість з них остаточно не стала на ноги.

Певні переваги для кандидатів від партій випливають і з передбаченого ст.24 та ст.26 обов'язку внесення грошової застави за висунутого кандидата в депутати. Хоча її розмір не надто великий, але ясно, що можливості сплатити заставу і піти на пов'язаний з цим ризик втрати грошей багато більші для партій (партійної каси), аніж в разі висунення кандидата групою виборців (не визначено, хто в цьому разі платить заставу?), а тим більше, для окремих осіб, що висунули самі себе.

Недовір'я авторів законопроекту до будь-яких громадських формувань, за винятком партій, проявляється і в тому, що ці формування позбавляються права висувати кандидатів у депутати, ознайомлюватися зі списками виборців, які підтримують певного кандидата тощо. Проектом не передбачено створення рівних умов для кандидатів і в галузі фінансування виборчої кампанії та проведення передвиборної агітації. Ці хиби властиві і для чинного виборчого закону, який неспроможний запобігти фактичній перевазі тих політичних сил, які мають більший вплив на державні структури і засоби масової інформації або ж офіційну й неофіційну фінансову підтримку (у тому числі як відкриті і приховані пожертвування) від окремих українських або закордонних структур. Передбачено, що виборчий фонд як партій, так і незалежних кандидатів створюється за рахунок власних коштів (ст.32). Цікаво порівняти цю статтю з положенням ст.37, згідно з яким агітація в недержавних засобах масової інформації обмежується розміром власного виборчого фонду. З цього порівняння випливає чітка перевага в джерелах інформації політичних партій, які, як правило, матимуть багато більші виборчі фонди, аніж незалежні кандидати. Те саме і з можливостями партій та незалежних кандидатів щодо випуску плакатів, листівок, інших друкованих матеріалів (ст.35). Таке саме переважання партій над іншими громадськими утвореннями ми бачимо, коли йдеться про ознайомлення з документацією комісій, про можливості брати участь в їхніх засіданнях, виступати під час прийняття ними рішень (ст.14), копіювання списків виборців (ст.20), оскарження рішень виборчих комісій (ст.18). Це буде особливо дивно в тих округах, де вибори відбуватимуться за мажоритарною системою і де балотуватиметься значна кількість тих кандидатів в депутати, котрі жодного стосунку до партій не мають.

Незрозумілі і причини зміни в проекті того порядку заповнення виборчих бюлетенів, якого дотримуємося досі. Новий порядок, котрий вимагає від виборця робити позначку («+») проти назви партії або прізвища кандидата в депутати є, по-перше, незвичним для виборців і, по-друге, створює сприятливіші умови для протизаконних фальсифікацій, особливо щодо бюлетенів, де немає жодної позначки.

З метою уникнення випадків штучного утворення сприятливіших умов для окремих партій або кандидатів у сфері фінансових витрат на виборчу кампанію, використання для передвиборної агітації засобів масової інформації та запобігання фальсифікації результатів виборів доцільно було б додатково передбачити в законі створення спеціального контрольного органу. Йому можна було б надати широкі повноваження для перевірки діяльності виборчих комісій у фінансових питаннях, у проведенні передвиборчої агітації, під час підрахування поданих голосів. А цей підрахунок треба, на наш погляд, робити також у присутності незалежних — саме незалежних — спостерігачів. Зважаючи на масштаби абсентеїзму в країні, можливо, доцільно законодавчо закріпити, що участь у виборах є громадським обов'язком громадянина України.

Проект спричиняє і деякі інші зауваження, в тому числі серйозні. Цілком необгрунтованим є (ст.2 проекту) позбавлення права бути обраними депутатами офіцерів, прапорщиків, мічманів особового складу Збройних Сил, СБУ, МВС, Національної гвардії, якщо вони не звільнились у запас (відставку). Мова, на наш погляд, може йти лише про тимчасове зупинення їх служби на час виконання депутатських обов'язків. Ту саму ст.2 доцільно доповнити положенням про несумісність депутатського мандата з посадою в апараті виконавчої або судової влади.

Доцільність прийняття обговорюваного проекту спричиняє сумнів і тому, що він розрахований на однопалатний парламент. А якщо він буде двопалатний? Адже відомо, що в сучасних умовах у результаті процесу структурування парламенту він дедалі більшою мірою перестає бути органом територіального представництва населення.

Фракційні і групові суперечності розкололи колишні територіальні депутатські групи. Тому потрібно створити другу палату. Вона могла б стати серйозною противагою першій, де будуть зарепрезентовані партійні та групові інтереси. Це могло б підштовхнути останніх до усвідомлення неприпустимості надмірної конфронтації, інтенсивних пошуків компромісу.

Є ВСІ ПІДСТАВИ вважати, що після прийняття протягом року (як це передбачено Конституційним договором між Верховною Радою України та Президентом України) нової Конституції України нинішній однопалатний український парламент буде реформовано у двопалатний. Тому в разі прийняття запропонованого законопроекту закон буде приречено на недовге існування.

Враховуючи, що строк повноважень Верховної Ради нинішнього скликання дозволяє їй функціонувати щонайменше до прийняття нової Конституції, то цілком можливо, що цей закон не буде жодного разу масштабно застосовано. Все це породжує сумніви в доцільності його термінового прийняття. І, навпаки, відкладання його прийняття на певний, недовгий час (із внесенням найбільш потрібних поправок до чинного виборчого закону), враховуючи подальше структурування політичної системи України, може полегшити розв'язання ряду питань, які в нинішньому проекті спричиняють категоричні заперечення.

**Борис ОЛЬХОВСЬКИЙ,
народний депутат України,
доцент Національної юридичної академії,
кандидат юридичних наук;
Марк ЦВІК, академік правової академії,
професор Національної юридичної академії.**

Дайджест-прогноз

ВІД ЗМІНИ МІСЦЬ ДУМА НЕ ЗМІНИТЬСЯ

СЬОГОДНІ, коли вибори ввійшли до своєї активної стадії — закінчується збирання підписів, розгортається пропагандистська кампанія, — можна підбити перші проміжні підсумки. Найважливіші, на наш погляд, такі моменти.

Широко розрекламована система двох центристських блоків реально не склалася. Аналіз кандидатських списків обох блоків показує, що місцеве керівництво, за винятком республік у складі РФ, незважаючи на обіцянки підтримки й сприяння, від активної роботи зі створення й підтримки двоєдиної «партії влади» відмовилося. Більшість місцевої еліти та великих промисловців ухилилася від висунення своїх кандидатур за списками НДР («Наш дім — Росія»), а блок Рибкіна взагалі не привернув до себе якихось значних постатей.

Кількість партій і рухів, що зареєстрували свої списки в Центрвиборчкомі, перевалила за 70. Найімовірніше, це результат невдачі офіційного «центристського проекту», бо предметом найактивнішої конкуренції стали центристський електорат і «болото», що не визначилося.

Перелік партій і рухів, які потраплять до остаточного списку для голосування, очевидно, буде дуже великий — можна очікувати до 25 учасників «фінального забігу». Це призведе до значнішого, аніж 1993 року, подрібнення електорату і створить більші труднощі для багатьох виборчих об'єднань, особливо для ЛДПР, руху «Держава», Конгресу російських громад, НДР і блоку Рибкіна.

Якщо розбити всі виборчі об'єднання та їхніх виборців на чотири групи (ліберальні демократи, «традиціоналісти», «державники», центристи), то ситуація в кожному із секторів електрального поля бачиться такою.

На голоси виборців ліберально-демократичної орієнтації претендують приблизно 7—8 партій і блоків. Це ставить під загрозу нормальне представництво демократичного електорату в Думі-95, бо, за винятком «Яблука», жодна партія або блок не мають твердих гарантій подолати п'ятивідсотковий рубіж. А якщо до Думи проходить лише «Яблуко», то воно матиме не більш як 35 місць (Явлинський цілком тверезо розраховує на 10 відсотків голосів), а разом демократи можуть отримати близько 50 мандатів.

Електорат «традиціоналістів» (Компартія РФ, «Трудова Росія», Спілка комуністів, аграрна партія та ін.) подрібнено значно менше, аніж в інших політичних секторах. «Трудова Росія» і Спілка комуністів не завдадуть великої шкоди КПРФ, хоча й можуть перемогти в окремих одномандатних округах. Якщо Компартія отримає близько 20 відсотків голосів за списком, це дасть їй менш як 50 місць у Думі. За округами КПРФ може провести разом з апліовцями десь 30 з лишком депутатів. Отож навіть подвоївши своє попереднє представництво, комуністи посядуть не більш як одну п'яту загальної кількості місць у Думі.

Аграрна партія, якщо зможе «поділити» одномандатні округи з КПРФ так само вдало, як на минулих виборах, завоює близько 35 мандатів. Отож у сумі «традиціоналісти» мають змогу отримати 120—125 місць.

Складні й неясні перспективи у «державників». Колишні найпотужніші на старті ЛДПР і «Держава» Руцького змушені потіснитися перед новими претендентами на їхній електорат — Конгресом російських громад (КРГ) Скокова — Лебедя, рижковським об'єднанням «Влада — народу!», блоком Станіслава Говорухіна та ін. Причому за одномандатними округами слід чекати появи кандидатів від РНЄ Баркашова та інших одіозних патріотичних партій. Перспективи Жириновського, за всіма оцінками, сьогодні значно скромніші, аніж два роки тому. Щоправда, його конкурент Руцькой припустився багатьох грубих помилок, що створили складнощі вже на фазі збирання підписів, не все гаразд і в КРГ. Навіть якщо команда Скокова — Лебедя якісно змінить технологію своєї виборчої кампанії, вона отримає в кращому разі 12 відсотків голосів за списком, 5—7 місць за округами і загалом матиме трохи більш як 30 мандатів.

За центристський електорат борються «Наш дім — Росія» (НДР), «Жінки Росії», «Спілка праці» (Щербаков, Шмаков), блок Рибкіна, ПРЕС, «Моё отечество» (Громов, Мішин), Соціал-демократична спілка (Попов, Липицький) та нечувана кількість дрібніших претендентів. За певного розподілу голосів цілком можливо, що необхідні 5 відсотків, окрім НДР і жінок, не набере ніхто, а НДР цілком здатний отримати близько 8 відсотків за списком і до 30 місць за одномандатними округами. «Жінки Росії» поки що мають стабільні 8 відсотків, але оскільки їхній електорат зосереджено в містах, а в селах соціологічні дослідження не проводять, то ці дані, очевидно, завищено.

Симптоматична відсутність у партійних списках регіональної номенклатури та підприємницької еліти, які активно брали участь у місцевих виборах 1993—1994 рр. Очевидно, вони становитимуть основну конкуренцію партійним висуванцям в одномандатних округах, де їхні шанси, зважаючи на підсумки місцевих виборів, здебільшого значно кращі.

Чверть голосів людей, які не визначилися, поділять між собою об'єднання, чиє проходження в Думу за партсписками ймовірне, але не гарантоване, — «Держава», «Дембивір Росії», «Уперед, Росіє!», «Влада — народу!», Партія самоврядування трудящих та ряд інших.

Попередній висновок, який можна зробити на основі цього прогнозу: **жодна з нинішніх політичних «сил» виграти**

вибори до Держдуми не зможе. Новий склад нижньої палати в політичному плані буде фрагментовано практично так само подрібнено, як і нинішній. За прогнозними оцінками, близько 20 місць втратить АПР (Аграрна партія Росії), близько 40 — ДВР, до 30 — ЛДПР, до 25 — ПРЕС, звільнені крісла займуть комуністи, безпартійні обранці, депутати від НДР, КРГ, «Держави» та ще кількох об'єднань. Можливе незначне зростання фракції «Яблуко».

Ясно, що в новій Думі складеться стійка антиельцинська більшість. Але такий результат виборів — це проблема, скоріш за все, для Рибкіна і Черномирдіна, аніж для Єльцина, бо очевидно, що першому більше не бути спікером, а другому ніколи не отримати вотум довіри своєму уряду. Нова Дума цілком може відправити кабінет Чорномирдіна у відставку, як могла і стара, та поки Єльцин залишається Президентом, Держдума, маючи будь-яку парламентську більшість, не зможе створити свого уряду. Не в змозі вона і змінити частину конституційних статей, що визначають характер політичної системи. Такі можливості можуть з'явитися, та й то здогадно, лише після президентських виборів.

Прогноз підготовлено Експертним інститутом Російського союзу промисловців і підприємців.

«Общая газета», 12 жовтня 1995 року.

Замість коментаря

«Державность» — це не «державність»

ВІДОМО, що будь-який прогноз — справа невдячна. Особливо в Росії, бо її — «умом не понять». А тому й спроби московської «Общей газеты» — не виняток. Крім того, він не дає відчуття сутності того, що відбувається в сусідній державі, котра на всіх усюдах задекларувала свою відданість цивілізованим нормам і прагненням до демократії світового зразка.

Проте ще в Страсбурзі наприкінці цього вересня відомий російський правозахисник думець від «Дембивору Росії» Сергій Ковальов, отримуючи Премію з прав людини, попередив Європу: справжній демократії в Росії треба допомагати. І допомагати серйозно, щоб не прогавити головне. На думку Ковальова, «головну небезпеку для нашого майбутнього складає те явище, котре в політичному словнику позначається терміном «державность». «Державность» — це азіатське обожнювання держави (государства) як самодостатньої сили, яка стоїть поза суспільством і над ним». За Ковальовим, підгрунтям для ідеології «державности» є, з одного боку, імперська ностальгія обивателя, наляканого економічною і політичною нестабільністю. З другого — непомірні амбіції владних структур. Особливо — силових, котрі за умови подальшої демократизації бояться втратити владу. Перемога ідеології «державности», переконаний правозахисник, призведе спершу до авторитаризму, а далі — або до хаосу, або до неприхованої диктатури. Згодьтеся, відверта заява мужньої людини, котра сама перебуває біля влади, але змінити її, на жаль, не може.

Проте — чи слід в Україні боятися «державности», адже наші патріоти ще недавно казали, що не варто плутати націоналізм з любов'ю до Батьківщини і треба всіляко розбудовувати державу.

Як на мене, то російська «державность» є певною небезпекою для України. Бо відрізняється від нашої державності принципово. По-перше, Україна як колишня колонія ще має розбудувати, зміцнити свої державницькі інститути, увійти у свідомість багатьох новоспечених громадян як одна з найбільших цінностей. А «державность» Росії — це багато в чому ностальгія за царською чи радянською імперією, яка була й — головне! — надалі має бути «старшою сестрою» новим державам — колишнім союзним республікам. І закріпляється ця теза на найвищому державному рівні — згадайте підписаний російським Президентом зовнішньополітичний курс Росії. Він спрямований на забезпечення одноосібного домінування на теренах СНД. У ньому дуже мало від нормального для будь-якої держави цивілізованого захисту власних національних інтересів.

По-друге, ідеологію «державности» в Росії сьогодні експлуатують чи не всі політичні сили — від влади до звичайних (не тільки профашистських) партій. Нею просякнуто повсякдення життя пересічного росіянина, який повсюди бачить імперського орла. А головне — насаджується типовий шовіністичний стереотип, відомий ще з часів Гітлера й Муссоліні — країну зрадили всі, а отже, гуртуймося проти всіх. Орел — це не курча, і зацькованого негараздами обивателя справді легко штовхнути на екстрему. Особливо коли це робить державна влада...

По-третє, сьогоднішня російська влада, яка прагне мати демократичний вигляд, здається, вибрала неправильне тло, на якому хоче відтінити свою демократичну неповторність і безальтернативність. На виборах 1993 року команда і оточення Бориса Єльцина всіляко розігрували карту Володимира Жириновського: мовляв, дивіться на нього, чуйте його всі і... голосуйте за єльциністів, якщо не хочете, щоб «такий» прийшов до влади. Помилка стала очевидною, коли «соколи Жириновського» заповнили Держдуму.

Але помилку, схоже, не врахували й сьогодні. На думку багатьох російських оглядачів, сьогодні в Кремлі активно спекулюють патріотичними гаслами, щоб здобути електорат. Але тло вибрали старе — тобто ж Жириновського. І забули про справжніх «державників» типу Геннадія Зюганова та Олександра Руцького. Ці, а також генерал Лебідь, Юрій Скоков не обіцяють «мити ноги в Індійському океані» чи «кожній бабі — по мужику». Ці говорять про скривджених росіян, продажний Захід, який зобижає Росію, про слов'янську єдність, закликають у Держдумі формувати інтербригади типу іспанських 36-го року і їти допомагати братамсербам на Балкани. Та й вигляд у цих людей не напівклоунський, вони подають себе як статечних серйозних політиків. І демократію обіцяють. Але не всім, а тільки жителям Росії, або тим, хто до неї приєднається. «Вперед, Росіє»,— говорять вони, незважаючи, що і спереду, і звідусіль — інші держави...

І, нарешті, треба пам'ятати, що справжніх демократів чи, принаймні, прагматиків типу Гайдара, Ковальова в Росії сьогодні майже не чути. Їм, як бачимо, не прогнозують навіть 5-відсотковий бар'єр. Хоча, звичайно, слово за російськими виборцями, і все може бути, бо справді — «умом Россию не понять».

Володимир СКАЧКО,
журналіст.

Повертаючись до надрукованого

На городі бузина...

САМЕ такого змісту набула «дискусія» у пресі щодо проблем ефективності лісогосподарського виробництва в Україні. Ведуть її деякі вчені та керівники підприємств, підпорядкованих Мінлісгоспу України.

Найбільш завзяті опоненти зводять свої аргументи навіть до військово-стратегічної термінології, зазначаючи, що в 30-ті роки «... обставини спровокували перший наступ лісопромисловців на лісове господарство... Перемога над лісовим господарством не була швидкою.., але повною» (Лісовий журнал, 1995, № 2 — М. Попков, с.3). Про яку перемогу так емоційно пише опонент? Адже і площа лісів та інших лісових насаджень, і запаси деревини в Україні, як і в окремих областях та регіонах, постійно зростають. А нагадування М. Попкова в тій самій статті про те, що «... матеріали тієї дискусії знаходяться в малодоступних архівах служби безпеки...», не має нічого спільного з пошуком наукової істини. Можна уявити, як оцінив би він керівників фінського акціонерного товариства «Яакко Пейрі», котрі 1993 року пропонували урядові України розробити стратегічний план розвитку лісового комплексу України, обгрунтовуючи можливість довести обсяги заготівлі деревини до 45 мільйонів кубічних метрів на рік.

На жаль, багато наших учених-лісівників, вихованих на принципах колективної нічийності та безоплатного використання лісових земель, все ще недооцінюють недоліки наявних економічних механізмів, усуваються від принципового лісівничо-економічного аналізу конкретних пропозицій і розрахунків.

Другий опонент — П. Вакулюк йде ще далі, публічно заявляючи про те, що «... А. М. Бобко пропонує вирубувати ліс у віці кількісної стиглості...», хоча такого поняття в лісівництві взагалі не існує... Інтерпретація моїх пропозицій (ЛЖ, 1995, № 1, с. 6—8) викривляє їх суть, певно, не навмисне, а через нерозуміння відповідних розрахунків та висновків. «Завзяті» лісівники України у 60-ті роки закладали лі-со-ві (!) культури тополі на сотнях тисяч гектарів, звісно, дерева майже всі загинули. І ці лісівники не вбачають в цьому будь-якої власної відповідальності. А економічна арифметика проста: інвестиції будь-якого напряму мають обертатися господарським прибутком. У своїх пропозиціях я наголошував, що в Україні дуже низький рівень (35 %) користування деревиною порівняно із середньорічним приростом. На прикладі тільки одного Соснівського держлісгоспу Рівненської області доведено можливість підвищення щорічного нормованого відпуску для заготівлі деревини на 1990—2000 роки та на подальший період. Без порушень лісівничих норм і правил цей показник щодо соснових насаджень може зрости з 30,4 до 81,5 тисячі кубічних метрів, тобто в 2,7 раза більше, ніж встановлено. Це було б на користь і державі, і місцевому населенню.

Науково-дослідні установи та органи державного управління мали б розробити відповідні технічні рекомендації, норми, правила та пропозиції щодо обмеження користування деревиною, змін напрямів господарювання в лісах, утворення національних парків, заповідників тощо лише на госпрозрахунковій основі. Це зумовило б пошук ефективних проектів, впровадження яких у виробництво супроводжувалося б отриманням належного прибутку для суб'єкта господарювання. За справді ринкової економіки, наприклад, було б складно знайти інвестора, котрий започаткував би на власні кошти або на кошти акціонерів створення Науково-методичного центру з питань лісовпорядкування, який зовсім недавно з'явився при об'єднанні «Укрдержлісроект». Адже він дублюватиме діяльність виробничого відділу і служби головного інженера цього об'єднання і підпорядкованих йому лісовпорядних експедицій.

Тепер щодо історичного минулого в користуванні лісами та управління в них господарською діяльністю в Україні. Можна завдячити опонентам за публічне визнання того, що до революції переважна частина лісів була у приватному користуванні. А в казенних лісах лісовий прибуток у 4—5 разів перевищував бюджетні витрати на ведення господарства. Тому, реформуючи управління лісовим господарством, було б доцільно врахувати минулий досвід і використати сучасні надбання ФРН щодо перетворення збиткових держлісгоспів колишньої НДР в економічно ефективні підприємства, тобто такі, що регулярно сплачують податки і не потребують дотацій. Основною їх продукцією є заготівля переважно тонкомірної та середньої товщини сортиментів, як правило, хвойних порід.

Шановні опоненти не хочуть помічати поширення порушень лісівничих вимог щодо проведення рубок догляду і вибіркових санітарних. Щорічні обсяги заготівлі деревини від них уже перевищують обсяги заготівлі деревини від рубок головного користування. Де-факто в Україні давно ведуться і набули широкого розповсюдження добровільно-вибіркові та поступові рубки. На їх проведення невиправдано використовують значні кошти державного бюджету. Цим здорожчують сам процес заготівлі деревини, спричиняють послаблення біологічної стійкості лісостанів та різке зменшення приросту.

Нормативно-правове становище, що склалося в Україні щодо користування землями лісового фонду, не стимулює розвиток підприємництва і самостійного господарювання, а призводить до численних лісопорушень на шкоду лісові й лісовій екології. Це є причиною того, про що писав М. Попков: «... нині основою організації лісового господарства є громіздка, відірвана від практики система поділу лісів на групи і категорії, а також численні заборони та обмеження, що здебільшого суперечить природі лісу й цілям господарювання» (ЛЖ, 1994, № 5, с.3). Щоправда, невдовзі він змінив своє ставлення та погляди і, у властивому владній особі тоні, звертає «... увагу на те, що згідно з новим Лісовим кодексом України в лісах всіх категорій захищеності (це тих, що суперечать природі лісу й цілям господарювання. — **А. Б.**), у тому числі на визначених територіях заповідників і національних парків, визнано за необхідне вести активну господарську діяльність, яка передбачає проведення лісовідновних рубок.., насамперед у тих деревостанах, що розпадаються (це економічно обгрунтований науковий підхід. — **А. Б.**), низькопродуктивних та малоцінних» (ЛЖ, 1995, № 2, с.3). Так народжується слухняна наука: протягом лише чотирьох місяців наукові погляди змінюються. Але владним особам можна й не дописувати статті до журналів, а просто вжити практичних заходів. Це сприяло б стрімкому підвищенню обсягів, норм відпуску й заготівлі деревини в Україні, прискорило б перехід лісогосподарської діяльності на підвалини роздержавлення і приватизації.

На завершення можу цілком погодитися з тим, що в пошуках істини навряд чи варто орієнтуватися на особисті прихильності чиновників, навіть дуже високого рівня, як про це зазначає М. Попков. На жаль, йому це не вдалося.

Андрій БОБКО,
інженер лісового господарства, кандидат сільськогосподарських наук.

ЮГОСЛАВСЬКІ ВИРОБНИЧНИКИ ШАНУЮТЬ УКРАЇНСЬКИХ КОЛЕГ!

Тому і бажають з ними познайомитися.
Тому і бажають їм представитися.
Тому і бажають показати їм те, що мають продавати.
Тому і бажають сказати їм про те, що хотіли б купувати в Україні, щоб мати зацікавленість у спільних внесках у спільні фірми.
Тому і бажають познайомитися з українськими виробничниками, щоб краще співпрацювати.
Тому з почуттям дружби і шани кажуть:

Ласкаво запрошуємо на

ДРУГУ ЮГОСЛАВСЬКУ ПРОМИСЛОВУ ВИСТАВКУ

Київ, 30 жовтня - 03 листопада 1995 р.

Виставочний павільйон "АККО ІНТЕРНЕШНЛ",
пр. Перемоги, 42 (Парк ім. Пушкіна)
тел.(044) 446-38-02

Урочисте відкриття
30 жовтня об 11 годині 11 хвилин.
Час роботи виставки:
30 жовтня (понеділок):
від 13 до 18 години
31 жовтня - 03 листопада
(вівторок-п'ятниця):
від 10 до 18 години.

Для службових осіб, представників органів влади, представників структур торговельно - промислової палати та журналістів вхід вільний за попередньою реєстрацією на інфо-пункті. Для широкого загалу виставка є закритою.

ЗАПАСНЫЕ ЧАСТИ — СТЕКЛА ВСЕХ ВИДОВ

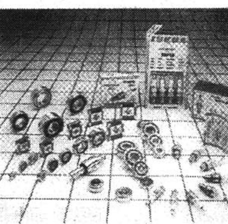

Более 2000 наименований запасных частей к автомобилям УАЗ, ИЖ, ЗИЛ, ГАЗ, Москвич

Газовые амортизаторы фирмы "Citroen" для автомобилей "Москвич-2141",

Карбюраторы и стартеры оптовыми партиями.

Свечи автомобильные «ISKRA SUPER»

Стекла к автомобилям
ЗИЛ-4332
ВАЗ 2101, 2121, 2108
ГАЗ 24, 3307
Москвич 2141
ИЖ 2126
РАФ
УАЗ 452, 469
ПАЗ 3205, ИКАРУС
Стекла бокового и заднего остекления
Стекла задние электрообогреваемые

От зеркала до двигателя со склада в Киеве!!!

Телефоны в Киеве 8-044-462-54-70, 462-54-71, 462-54-72

Фирма «ГРІҚ» реализует со складов Киева и Львова следующую продукцию:

электроды для сварки нержавеющих сталей;
электроды сварочные марки АНО, УОНИ;
установку для аргоно-дуговой сварки;
установку водородно-кислородной сварки;
полуавтоматы сварочные «ГРАНИТ», А-547У;
сварочный аппарат «УНИВЕРСАЛ»;
трансформаторы сварочные СТШ-500, ТДК-315, ТСМ-250;
газосварочное оборудование в ассортименте:
маски сварщика, светофильтры, спецодежду;
кабель сварочный: КГ-16, КГ-25, КГ-35;
карбит кальция.
Возможен бартер на продукты питания.
Предлагаем доставку продукции нашим автотранспортом.

Контактные телефоны: в Киеве (044) 517-36-45, 516-98-41, во Львове (0322) 42-54-44.

ТРУД —

➢ **это социальное и гражданское согласие**

➢ **это объективность и доступность**

➢ **это мнение и интересы украинского читателя.**

Подписные цены на газету **«Труд»** на I-е полугодие 1996 года — на уровне большинства местных газет.

Индекс 50130 — 300, 900, 1800 тысяч карбованцев, соответственно на один, три и шесть месяцев.

Индекс 32068 (выпуск «в конце недели») — соответственно 100, 300, 600 тысяч карбованцев.

Подписка ведется всеми почтовыми отделениями без ограничений.

САМЫЙ КРУПНЫЙ СКЛАД

запасных частей к болгарским погрузчикам

● около **200** наименований з/ч по каталогам "БАЛКАНКАРА"

● а также авто- и электропогрузчики:
- ДВ 1788, ДВ 1792 (г/п 3т и 3,5 т)
- ЕВ 818.56 (г/п - 1 т., 3-х стор. обраб. груза)

● электротельферы г/п 0,5 - 5 т
● тележки гидравлические (2 т)

●● Ремонт авто- и э/погрузчиков
●● Покупаем списанные а/погрузчики

Филиал в г. ТЕРНОПОЛЕ (03522 2-52-59)

348017, Луганск, ул. Цимлянская, 2
Факс: (0642) 54-03-45 Телекс: 118028 START UX
Тел.: 54-70-72, 54-01-02, 54-00-71

ПОРШНЕВАЯ ГРУППА

(гильза, поршень, палец, кольца, вкладыши, прокладки).

ДЛЯ АВТОМОБИЛЕЙ	И СЕЛЬХОЗТЕХНИКИ
КАМАЗ,МАЗ,КрАЗ, ГАЗ-53, ЗИЛ-130, Икарус, УАЗ, ГАЗ-24, Москвич-412, ВАЗ, ЗАЗ, ГАЗ-21	*Т-150, МТЗ-80, 82, ДТ-75, "Дон", "Нива", "Колос" (для двигателей СМД-14, СМД-18, СМД-20, СМД-22, СМД-31, СМД-60, Д-240)*

ЗАПЧАСТИ для КАМАЗа: *выжимной подшипник, топливный насос, плунжерные пары, распылители.*
ЗАПЧАСТИ для ГАЗ-53: *коленвал, диск сцепления ведомый, корзина сцепления, распредвал.*
ЗАПЧАСТИ для Т-150: *топливный насос, плунжерные пары, распылители, форсунки, секции ВД.*

Оформление и отгрузка за 10 минут!
КМП "ЭВО" г. Киев, ул. И. Гонты. 9.
Тел. (044) 443-65-49, 446-58-19. с 9 до 17.

ЛДС тел. (044) 225-12-21, 224-10-47

Киев, ул. Пушкинская, 41

XEROX
Authorised Dealer

—Копировальная техника RANK XEROX (Формата А4, А3, А0)
—Полноцветная копировальная техника
—Компьютеры
—Лазерные принтеры
—Пишущие машинки
—Факсы
—Уничтожители документов.

Гарантия 12 месяцев.
Доставка и установка в пределах Киева бесплатно.

Ризографы.
Бумага А4, А3 белая и цветная.
Услуги таможенного брокера.

Организация реализует:

● Бензин А-76
● Дизтопливо 05-62
● Мазут М-100 (Кременчуг).

Тел.: (044) 446-72-41, 441-98-11, 555-23-33.

Промышленно-торговая фирма «ЮСИ»

реализует ДИХЛОФОС

со склада в Харькове (оптовые скидки).
В продаже более 20 наименований товаров бытовой химии, парфюмерии и др.

Прайс-лист и справки по тел./факсу (0572) 51-31-10.

Арбітражним судом Закарпатської області (294008, м. Ужгород, пл. Народна, 4,) порушено справу № 37/7 від 22.05.95 р. про банкрутство навчально-виробничого підприємства «Магна»
Метою оголошення є виявлення інших кредиторів.

Официальное представительство
СУКРЕМЛЬСКОГО ЧУГУНОЛИТЕЙНОГО ЗАВОДА

Кронтиф-Киев

Реализует

Трубы чугунные канализационные

ЧК-50,ЧК-100,ЧК-150
диаметром 50, 100, 150 мм

И ФАСОННЫЕ ЧАСТИ К НИМ

Тел. в Киеве (044) 452-27-97, 452-28-29
В Херсоне (0552) 53-13-33

ФИРМА «ЯТРАНЬ»

реализует электрические и механические пишущие машинки и ленту.
Тел. / факс (044) 412-16-70.

СТАНК-ІНВЕСТ

Пізнайте нас краще!

- "Станк-Інвест" - одне з найбільших Довірчих товариств в Україні (статутний фонд 73 мільярди крб.)
- Засновник "Станк-Інвесту" - корпорація "Станк".
- "Станк" сьогодні- це одна із структур СНД, що найбільш динамічно розвивається. Основними напрямками діяльності корпорації є: виробництво електроенергії, металургія, машинобудування, сільське господарство
- Фінансова допомога приватизованим підприємствам
  Ліцензія № 35 від 30 червня 1994 року Фонду державного майна України.

Центральне представництво в Харкові
вул. Пушкінська 79/2 (ст. м. "Пушкінська");
тел. 47-19-70, 40-59-37

Представництва по Україні
м.Кіровоград, вул. К. Маркса, 27.
м. Полтава, вул. Р. Люксембург, 3.
м. Луцьк, готель "Україна"
м.Луганськ, вул. Лен. Комсомолу, 11.
Луганська обл. м. Кремінна, вл. Красна,4.
Луганська обл. м. Красний Луч, м-р 4, Антрацитове шосе

Інтереси нашого товариства і Ваші інтереси спільні - через піднесення виробництва до одержання прибутку.

- ☑ **Аккумуляторы**
- ☑ **пластины**
- ☑ **тяговые батареи**
- ☑ **телефонные аппараты**

предлагает предприятие «Электронтехсервис» со склада в г. Желтые Воды Днепропетровской области.
Факс (05652) 2-76-47. Тел.: (05652) 2-79-74, 3-28-36.
Телетайп 349695 РОТОР, 349696 РОТОР.

Предприятие реализует

Глубинные насосы

ЭЦВ 4", 5", 6", 8", 10", 12"
и бытовые со склада в Буче и на заказ
(50 моделей, станции управления, спецпровод)

Тел. в Киеве: (044) 530-94-02, 276-25-88. Тел. в Буче (04497) 5-24-02.
Звоните нашим региональным представителям:
Черновицкая обл., Новоселица: (03733) 2-06-49, 2-23-71;
Черкасская обл., Лысянка: (04749) 2-26-80, 2-24-82;
Волынская обл., Горохов: (03379) 2-28-33, 2-13-89;
Хмельницкая обл., Виньковцы (03846) 2-14-92;
Чернигов (04622) 2-40-15;
Днепропетровск (0562) 47-78-91;
Херсон (05522) 2-67-17; Херсон: (0552) 55-30-15, 51-33-48.

Качество выше цены.

НАДЕЖНО И ОПЕРАТИВНО!

Вниманию руководителей предприятий, банков и финансовых компаний!

КОММЕРЧЕСКИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
предлагает новую услугу
по покупке-продаже
ДОЛГОВЫХ ОБЯЗАТЕЛЬСТВ
предприятий и банков.

Осуществляем:
- покупку - продажу;
- постоянные котировки;
- весь комплекс операций с векселями.

Прием заявок и консультации по телефонам в г. Днепропетровске:
(0562) 79-05-95, 79-05-96, 47-71-52.
Факс: (0562) 47-70-53.

Котировки долговых обязательств в вексельном центре КБ "Приватбанк" на 20.10.95 г.

БАНКИ

Должник		Сумма долга млрд.крб.	Вид долга	Котировка долга в %
КБ "Алекс" г.Киев	1	18.2	МБК	50
-------"--------	2	18.5	МБК	45
КБ "Балтия" г.Рига		57.0	МБК	45
КБ "Лесбанк"		100.1	МБК	60
АКБ "Антарес"		14.0	ПП	50
Банк "Промінь"	1	59.2	вексели	55
-------"--------	2	11.0	МБК	55
АБ "Лига"		64.6	ПП	93
"Капитал-траст"		3.6	ПП	100
Банк "Резидент"	1	133.5	МБК	20
-------"--------	2	0.4	ПП	25
Интраст		60.0	МБК	22
Банк "Відродження"		55.9	МБК	56
ДФУБ "Відродження"		6.8	ПП	85
КБ "Азчеркомбанк" (г.Феодосия)		6.8	МБК	79
Крымский коммерческий церковный банк (г.Севастополь)		26.5	МБК	75
КБ "Дніпро"	1	13.3	МБК	84
-------"--------	2	6.6	ПП	65
-------"--------	3	28.1	МБК	75
Геобанк		7.2	ПП	60

МБК – межбанковский кредит; КД – кредитный договор; ДГ – договор гарантии; ДП – договор поставки;

ПРЕДПРИЯТИЯ

Должник		Сумма долга млрд.крб.	Вид долга	Котировка долга в %
ПО "ЮМЗ"		535.7	ДГ	90
Новомосковский Трубн. з-д		337.6	КД	90
Днепропетровский коксо-химический завод	1	29.0	вексели	99
-------"--------	2	107.0	ДП	90
Макеевский металлург. к-т		700.0	ДП	95
Днепровский металлург.к-т		50.0	ДП	90
Ингулецкий ГОК		10.0	вексель	97
Северный ГОК		30.0	вексель	97
Стройтрест №17 г. Дн-вск		11.9	ДП	90
Трест Днепротяжстрой		7.1	ДП	90
МИНПРОМ Украины		0.8	ДГ	95
Киевэнерго		48.6	ДГ	95
Николаевское торгово-производственное арендное предприятие "Корабел-Сквен"		2.1	ДП	95
Киевский горисполком		52.8	ДГ	95
Днепропетровский облавтодор		305.7	ДГ	95
Юго-Западная жел.дорога		52.0	ДГ	95
ЦНИИ им.академ.А.Н.Крылова (г.Санкт-Петербург.млн.р.)		411.2	ДГ	95
Новоийский метал.к-т Центр.рудоуправление(млн.р.) республика Узбекистан		106.5	ДГ	85

ПП – переуступка прав (остатки на расчетных счетах, сберегательные сертификаты, депозиты).

ПРОМКОМПЛЕКТ предлагает

ПОЛНЫЙ АССОРТИМЕНТ САНТЕХНИЧЕСКОГО ОБОРУДОВАНИЯ

Более 300 наименований продукции

Вы можете выбрать на выставке.
Дворец спорта 18-22 октября.

- ЧУГУННАЯ ФАСОНИНА
- ГАЗОСВАРОЧНОЕ ОБОРУДОВАНИЕ
- СЧЕТЧИКИ

(044) 432-76-82

- ТРУБОПРОВОДНАЯ АРМАТУРА
- САНТЕХНИКА И ОБОРУДОВАНИЕ

(044) 452-10-48

Весь спектр європейського технологічного обладнання для автозаправних станцій і нафтобаз.

ADAST

- *топливороздавальні колонки*
- *електронні керуючі системи*
- *технологічне оснащення*
- *гарантійне та сервісне обслуговування*

Постачання комплектів технологічного обладнання для АЗС (євростандарт).
Будівництво АЗС "під ключ".

Тел.:(05672) 6-25-17, 6-26-62; факс:(05672) 6-49-35.

Концерн "ЛИС" *офіційний представник АО "ADAST" на Україні.*

* **Купуємо нафтопродукти.** *Зацікавлені в довгострокових договорах на постійне постачання ПММ (від 1000 т./міс.).*

Организация реализует:
НАСОСЫ ПРОМЫШЛЕННЫЕ
мешки бумажные, оборудование для мельниц и элеваторов, гидроизоляционный материал «Бризол», котлоагрегаты отопительные.
Тел.: (044) 224-60-51, 221-39-99, 225-50-55.

Загублене свідоцтво про реєстрацію Печерською райадміністрацією фірми УАКІФ за № 1016, державний реєстраційний № 0881864 ФР, від 13 липня 1992 року вважати недійсним.

АО «Агротехсбыт»
реализует и обменивает:
автошины для сельскохозяйственной техники, дизель-электростанции.
Тел.: (044) 211-41-79, 213-89-19.

У номер

● *Луцьк*

Угорська новинка для ярмарку

22 фірми з Угорщини та більше 20 підприємств з різних регіонів України беруть участь у ярмарку «Міст— Шанс-95», який відкрився сьогодні.

За неповних два роки у Луцьку відбулося десять міжнародних багатогалузевих ярмарків, організованих приватним українсько-польським підприємством «Едам-Світ». Але вперше в широкому асортименті волинянам будуть представлені швейні та трикотажні вироби, взуття, продукти харчування, вина. Новинкою є те, що угорські фірми привезли міні-заводи з переробки молочних продуктів та випуску хлібобулочних виробів.

● *Вінниця*

Нема нічого ліпшого за негоду

Давно не було такого важкого сезону збирання і переробки цукрових буряків. Економічні, а ще погодні негаразди спонукають підприємства до оперативності і кмітливості. Приклад тому — цукрові заводи Козятинського району, які працюють ритмічно, бо мають 4—5-денний запас сировини. А колектив Бродецького заводу впевнений у своєму майбутньому ще й тому, що увів в експлуатацію нове мийне відділення і запровадив сучасну технологію очистки сировини. Це дало змогу підвищити якість і збільшити вихід цукру, а також зменшити витрати теплової енергії, повідомляє Укрінформ.

● *Севастополь*

Човен здав. Човен прийняв

У Севастополі розпочала роботу комісія Військово-Морських Сил України з приймання двох малих протичовнових кораблів (МПК) від Прикордонних військ України.

Комісія працює відповідно до директиви міністра оборони України.

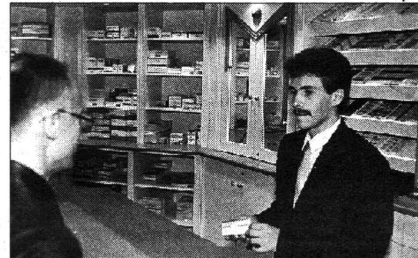
Як повідомляє агентство «Інтерфакс-Україна», одночасно з прийманням кораблів триває формування їх екіпажів. Моряки строкової служби перейдуть до ВМС України разом з кораблями.

Передбачається, що МПК будуть названі іменами тих міст, які візьмуть шефство над цими бойовими одиницями українського флоту.

Проблема

ХТО НАС ВИЛІКУЄ ВІД ДЕФІЦИТУ

Що ТАКЕ дефіцит ліків, ми давно відчули на власній шкурі. Та й нині ще потерпаємо від нестачі вітчизняної продукції. Чому вітчизняної? Та тому, що, на відміну від імпорту, вона все-таки дешевша, тож і доступніша для багатьох. Крім того, наші ліки нічим не поступаються імпортним. Але, на жаль, їх бракує. Хіміко-фармацевтична промисловість ще не в змозі забезпечити нас усім потрібним. І звісно, на тлі суцільних негараздів приємно навести хороший приклад, а саме: Луганського хіміко-фармацевтичного заводу.

— Ми не цуралися ніякої роботи, — говорить директор заводу Іван Байдюк. — Тож і зберегли підприємство. А виготовляти доводилося не лише ліки. Виконували великі замовлення зооветпостачу, випускали дистильовану воду, барвники для волосся... Усього не перелічити. Головне, чого вдалося добитися, — не збідніли, зберегли оборотні кошти.

І ось нарешті хімфармзавод заявив про себе. З початку року випустив продукції на 350 мільярдів карбованців більше (у зіставних цінах), ніж за відповідний період минулого року. Тепер щорічний приріст обсягів виробництва становить 30—40 відсотків. Щодо продукції, то вона високої якості, має неабиякий попит.

Причому, постійно розширюється її асортимент. За останні два роки він оновився на 50 відсотків, і замість 14 тут випускають 32 найменування ліків.

Підприємство набирає обертів. Окрім таблеток і мікстур збираються освоїти виробництво ампул. Усе задумане, певно, вдалося б здійснити і раніше, якби не проблеми. От, приміром, треба випустити дитячу присипку, але поліетиленові баночки виробляють лише в Кургані. Те ж саме з упаковками для таблеток, усілякими пляшечками. А все через те, що українська промисловість за всі ці роки не спромоглася налагодити таке виробництво, і тепер підприємствам, на зразок Луганського хімфармзаводу, доводиться витрачати чимало коштів, щоб закупити упаковочний матеріал.

Насамкінець хочеться додати, що ще з 1993 року завод перейшов на оренду. За цей час придбано стільки нового обладнання, що, гадаю, коли дійде черга до приватизації підприємства, то 80 відсотків його потужностей не треба буде й викупляти, оскільки то вже є власністю трудового колективу.

Анатолій КОБЕЛЬНЮК.
Луганська область.

Нашим магазинам європейський вигляд

надасть нове торгове обладнання, випуск якого розпочинає київське АТ «Завод металпресмаш». Його керівник Олександр Горбаченко розповідає:

— Наше підприємство має великий виробничий потенціал: висококваліфікованих працівників та сучасну техніку. Свого часу ми були чи не єдині в Союзі виробники унікального устаткування для цементних, шиферних та цегельних заводів. На жаль, через економічну кризу попит на нашу продукцію значно впав. Так, сучасні дозатори з електронними пультами управління осіли на складі. Не мають коштів на придбання нашої продукції як підприємства Казахстану, Росії, Білорусі, так і заводи України.

Вихід був такий — розширювати ринок збуту. Нам пощастило: одна з голландських фірм запропонувала виготовляти для магазинів за західними зразками стелажі та інше обладнання, що потребує штампувального виробництва, яке саме в нас і розвинуте. В перспективі — створення ліній полімерних покриттів та впровадження найдосконаліших технологій. Звісно, це великі гроші. Проте ми розраховуємо не лише на інвестиції, а й на те, що заробимо самі.

На знімку: президент АТ «Завод металпресмаш» О.Горбаченко.

Фото В.ФАЛІНА (Укрінформ).

Спорт

«Динамо» не втрачає надії

Чемпіонат країни з футболу. Вища ліга. 15-й тур.

Динамо — Кривбас. 3:0. 1500. 1:0 Калитвинцев, 11, 2:0 Ребров, 14, 3:0 Похлєбаєв, 83, з пенальті. **Таврія — Зоря-МАЛС. 3:0.** 700. 1:0 Антюхін, 30, 2:0 Антюхін, 50, 3:0 Антюхін, 73. На 85-й хвилині Антюхін не реалізував пенальті. **Торпедо — Кремінь. 3:1.** 6000. 1:0 Вернидуб, 12, з пенальті, Аваков, 25, 2:1 Кавтеладзе, 26, 3:1 Ю.Бондаренко, 53. **Дніпро — Металург. 5:0.** 4000. 1:0 Паляниця, 20, 2:0 Юдін, 24, 3:0 Ковалюк, 26, 4:0 Шаран, 46, 5:0 Полунін, 89. **Нива (Тернопіль) — Зірка-НІБАС. 0:0.** 8000. **Карпати — Шахтар. 1:0.** 1500. Сапуга, 50. **Нива (Вінниця) — ЦСКА-Борисфен. 1:1.** 10.000. 1:0 Лактіонов, 11, 1:1 Кузнецов, 30. **СК Миколаїв — Чорноморець. 1:2.** 7500. 0:1 Гусейнов, 30, 0:2 Кардаш, 53, 1:2 Пучков, 68, з пенальті. **Прикарпаття — Волинь. 3:0.** 6150. 1:0 Іричук, 10, 2:0 Євглевський, 14, 3:0 Іричук, 59.

Динамо — 32, Дніпро — 29, ЦСКА-Борисфен — 27, Чорноморець — 25, Карпати — 25, Металург — 24, Зірка-НІБАС —23, Торпедо —23, Прикарпаття — 21, Таврія —18, Нива Вц — 18, Нива Тр —16, Шахтар —14, СК Миколаїв — 14, Волинь —13, Кривбас — 13, Кремінь — 11, Зоря-МАЛС— 11.

Незважаючи на те, що київське «Динамо» найсуворішим чином покаране УЄФА, ця команда не розкисла і продовжує бути найсильнішою в українському футболі. У кожному матчі кияни діють зібрано, активно, з великим бажанням, демонструючи міць. Так було і в матчі з «Кривбасом» — одним з аутсайдерів чемпіонату. Здавалося б, навіщо напружуватися, адже можна подолати такого суперника і малими зусиллями. Однак динамівці не виявили шапкозакидацьких настроїв. Вони з перших же хвилин серйозно і грунтовно взялися за справу і не давали опонентам ані хвилини на перепочинок. І так до фінального свистка.

Останнім часом окремі видання, особливо зарубіжні, публікували матеріали, в яких говорилося про те, що ніби готується масова втеча провідних гравців «Динамо» (Київ) до інших вітчизняних клубів і за кордон. Називалися навіть конкретні адреси, куди перейдуть Калитвинцев, Шевченко, Ребров, Косовський, Шовковський та інші. Я розмовляв з багатьма футболістами-динамівцями. На подібну інформацію вони реагували однозначно — подивом. Колектив сьогодні згуртований як ніколи і сподівається, що з часом УЄФА все ж переглянe своє рішення і скоротить строк покарання.

Яскравою і результативною грою відзначається останнім часом «Дніпро». У попередньому турі в гостях на полі аутсайдера в Кременчуку дніпряни легко виграли — 3:0. І це було сприйнято як закономірність. А от розгром, який вони вчинили вдома запорізькому «Металургові», — подія, погодьтеся, неординарна. Адже запоріжці постійно перебувають у групі лідерів, усе перше коло провели досить стабільно, без зривів. Утім, сьогодні «Дніпро» за добором гравців помітно переважає багато клубів, в тому числі «Металург». Цікаво і натхненно працює наставник дніпропетровців, німецький спеціаліст Берндт Штанге.

У цьому турі результативністю відзначився форвард «Таврії» Антюхін, який зробив «хет-трик». Міг він домогтися й ліпшого показника, але не реалізував пенальті. А от іванофранківець Іричук, забивши два м'ячі волинянам, довів рахунок власних влучень до семи. Тепер він разом з київським армійцем Гусиним та своїм одноклубником Русаком ділить лідерство у суперечці бомбардирів.

Першість країни. Перша ліга. 19-й тур. Дніпро — Металург. 1:3. Бас, 62 — Олійник, 9, Таранов, 57, Омельчук, 71, з пенальті. **Ворскла — СК Одеса. 3:1.** Соболь, 28, 51, 68 — Безуглий, 82. **Нафтохімік — Закарпаття. 2:0.** Бурименко, 65, Шашко, 72. **Поліграфтехніка — Скала. 5:1.** Максимов, 49, Чуйченко, 55, Козьмін, 67, Кудлай, 83, 84 — Слука, 60. **Сталь — Буковина. 1:0.** Лопатін, 70. **ФК Львів — Металіст. 1:0.** Гарас, 31. **Верес — Хімік (Сіверськодонецьк). 2:0.** Пархомчук, 8, Васильєв, 84. **Поділля — Нафтовик. 1:0.** Лохмай, 56, з пенальті. **Динамо-2 — Темп-Адвіс. 0:0. Хімік (Житомир) — Явір. 0:0.**

Боротьба за лідерство загострилася. Центральним був матч у Алчевську. Один точний удар приніс перемогу господарям над буковинцями — головними фаворитами турніру.

Утім, і матч у Києві, який завершився нульовою нічиєю, викликав певний інтерес у вболівальників. Річ у тім, що після тривалої перерви на футбольному полі з'явився Віктор Леоненко.

— Він все одно найкращий у нашому футболі, — зауважив авторитетний Віктор Степанович Жилін — заслужений тренер країни. — Щоправда, молоді партнери не можуть поки що прочитати думки цього майстра...

Хоча і серед молоді було чимало яскравих виконавців. Нам з Віктором Степановичем впав у око Ігор Костюк — півзахисник «Динамо»-2. Він був чи не найпомітнішим на полі: технічний, швидкий, чіпкий, з потужним ударом, а головне — з баченням поля.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Вітчизняний стиль

ДОНБАС БУДЕ З ГАЗОМ

Загальновідома проблема із метаном у товщі кам'яновугільних родовищ. Головним завданням шахтних підрозділів технічної безпеки було і поки що залишається якнайефективніше видалення газу на поверхню, в атмосферу. Однак відтепер вимушеному марнотратству, схоже, надходить край.

У компанії «Сумиголовпостач» виготовляють власної конструкції автомобільні газонаповнювальні компресорні станції, котрі, як з'ясувалося, легко можуть бути адаптовані для видобутку метану із вугільних пластів.

Випробування цього устаткування у виробничому об'єднанні «Донецьквугілля» дають підставу робити висновок про доцільність і величезну економічну вигоду застосування станції у шахтарському регіоні. За прогнозами спеціалістів, широкомасштабне впровадження новинки дасть можливість практично повністю задовольнити потреби Донбасу у природному газі.

Усвідомлюючи це, сумчани нарощують потужності перспективного виробництва, плануючи до кінця поточного року поставити замовникам близько 40 установок.

Віталій МАКСЮТЕНКО.

Суми.

ВІДКАЧУЄ НАВІТЬ КАМІННЯ

Конструктори акціонерного товариства «Полтавський турбомеханічний завод» поліпшили конструкцію насоса для відкачування забруднених вод з різних водоймищ, водоканалів, каналізаційних відстійників тощо.

Експериментальний зразок насоса, встановлений на шасі, показав чудові експлуатаційні дані: відкачує навіть пісок і каміння. Навіть за мінімальної продуктивності 100 тонн води на годину створює 16-метровий водяний стовп. До речі, подібні насоси в колишньому Союзі виготовлялись лише в Узбекистані, а потреба у них значна. Недавня аварія на очисних спорудах Харкова ще раз це підтвердила. Першу промислову партію нових насосів буде випущено вже цього місяця.

Григорій ГРИНЬ.

Полтава.

Правління Національного банку України висловлює щире співчуття керівникові секретаріату І.К.Безуглому з приводу смерті його брата

Володимира.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України. Видавець — Президія Верховної Ради України. 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

◆ **ТЕЛЕФОНИ:** для довідок — 441-88-23, телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44, телефакс — 449-85-62.
◆ Рукописів не повертаємо.
◆ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

◆ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
◆ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
◆ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 359362.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311202.